

Rapport

Datum: 23 juli 2003

Rapportnummer: 2003/234

Klacht

Verzoekers, twee broers (G1 en G2), een partner en een dochter, klagen erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Drenthe op 5 april 2000:

- de heer G1 onnodig hebben aangehouden;
- verzoekers' woning met acht personen zijn binnengetroten, terwijl zij de heer G1 op een eerder moment op een minder ingrijpende wijze hadden kunnen aanhouden;
- de heer G1 niet hebben meegedeeld waarvoor hij werd aangehouden;
- de heer G1 onnodig hebben geboeid;
- de heer G2 niet hebben toegestaan te gaan en staan waar hij wilde.

Beoordeling

I. Algemeen

Op 2 april 2000 gaf officier van justitie B. van het arrondissementsparket te Assen het regionale politiekorps Drenthe het bevel G1 aan te houden. Het betrof een zogenoemde aanhouding buiten heterdaad, op grond van artikel 54 van het Wetboek van Strafvordering (Sv; zie Achtergrond, onder 1.). G1 werd verdacht van het gebruik van het bestrijdingsmiddel parathion op aas om hiermee opzettelijk roofdieren te vergiften. Dit is in strijd met artikel 10, eerste lid van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (zie Achtergrond, onder 2.).

Op 2 april 2000 begaven drie politieambtenaren van het regionale politiekorps Drenthe en twee ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst (AID) zich naar verzoekers' woning, teneinde G1 aan te houden en ter inbeslagneming van parathion, injectiespuiten en dood jachtwild. G1 was evenwel niet aanwezig. De betrokken ambtenaren waren in het bezit van een machtiging tot binnentreden zonder toestemming van de bewoner van 2 april 2000, afgegeven door hulpofficier van justitie Br. G2 stond de betrokken ambtenaren kort te woord. De politie zei niet waarvoor zij was gekomen. Kort na het vertrek van de betrokken ambtenaren kwam G1 thuis. Hierop deelde G2 de politie telefonisch mee dat zij nu met zijn broer kon praten, en dat deze overigens ook op 3 april 2000 op het politiebureau zou verschijnen voor het afhalen van zijn jachtakte. De politie ging hier niet op in.

Op 5 april 2000 begaven vijf politieambtenaren zich naar verzoekers' woning, tezamen met enkele medewerkers van de AID. De politie hield G1 in de woning aan. Ook werd een hoeveelheid parathion en een spuitflacon "muscle", met opschrift "parathion opgelost" in beslag genomen. De betrokken ambtenaren waren in het bezit van een machtiging tot

binnentreden zonder toestemming van de bewoner van 5 april 2000, afgegeven door hulpofficier van justitie Sc.

In de woning vond nog een korte worsteling plaats tussen G1 en de politie, waarbij politieambtenaar W. G1 een vuistslag in het gezicht toebracht. In het proces-verbaal dat de politieambtenaren W. en Wo. hiervan hebben opgemaakt, staat dat G1 op enig moment een vuist van zijn linkerhand maakte en deze in de richting van het gezicht van W. bewoog. Om te voorkomen dat W. door G1 zou worden gestompt, gaf W. G1 een stomp in het gezicht. Bij brief van 17 april 2000 deden G1 en G2 (onder meer) hiervan aangifte bij de hoofdofficier van justitie te Assen. Op 13 september 2000 deelde de wnd. hoofdofficier van justitie G1 en G2 mee dat de aangifte geen strafrechtelijk vervolg zou krijgen. Verzoekers dienden tegen deze beslissing, op grond van artikel 12 Sv (zie Achtergrond, onder 1.), een klacht in bij het gerechtshof te Leeuwarden. Op 9 mei 2001 wees het gerechtshof de klacht af. Het hof noemde het toegepaste geweld gezien de gegeven omstandigheden niet disproportioneel.

Uiteindelijk is de strafzaak tegen G1, inzake het gebruik van het bestrijdingsmiddel parathion op aas om hiermee opzettelijk roofdieren te vergiftigen, geseponeerd wegens gebrek aan bewijs.

II. De aanhouding

1. Verzoekers' klacht over de aanhouding van G1 valt uiteen in twee onderdelen. In het onderstaande komen achtereenvolgens aan bod: de aanhouding in de woning en het grote aantal personen dat bij de aanhouding verzoekers' woning is binnentreden.

Ten aanzien van de aanhouding in de woning

2. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman hebben verzoekers naar voren gebracht dat zij niet begrepen om welke reden G1 in zijn woning moest worden aangehouden; verzoekers wezen in dit verband met name op de omstandigheid dat G1 op 3 april 2000 zijn jachtakte op het politiebureau moest afhalen, en de mogelijkheid die daardoor ontstond om hem op dat moment aan te spreken en/of aan te houden.

3. De korpsbeheerder stelde op dit punt dat G1 om tactische redenen is aangehouden in zijn woning; direct na de aanhouding van de verdachte moest een onderzoek plaatsvinden naar de aanwezigheid van het bestrijdingsmiddel parathion.

4. Zoals hiervoor onder I. is vermeld, heeft de politie G1 aangehouden op bevel van de officier van justitie te Assen, afgegeven op 2 april 2000.

Van een opsporingsambtenaar mag worden verwacht dat hij een aanhoudingsbevel van de officier van justitie ook daadwerkelijk ten uitvoer legt. Dit neemt echter niet weg dat hij in zoverre een eigen verantwoordelijkheid heeft dat hij, als hem intussen feiten of

omstandigheden ter kennis zijn gekomen die, waren zij eerder bekend geweest, niet of vermoedelijk niet tot het aanhoudingsbevel zouden hebben geleid, contact behoort op te nemen met de officier van justitie over de betekenis van deze feiten of omstandigheden voor het gegeven bevel.

Daarbij moet met name worden gedacht aan feiten en omstandigheden die van belang zijn voor het eerdere besluit om de aan te houden persoon aan te merken als verdachte. Immers, de rechtmatigheid van een aanhouding vereist dat de aan te houden persoon kan worden aangemerkt als verdachte, als bedoeld in artikel 27, eerste lid Sv (zie Achtergrond, onder 1.).

5. In dit geval is niet gebleken van feiten of omstandigheden zoals hiervóór, onder 4., bedoeld. Dit betekent dat de betrokken politieambtenaren juist hebben gehandeld door het aanhoudingsbevel uit te voeren. Gelet op genoemd bevel tot aanhouding, alsmede gelet op de omstandigheid dat de politie in het onderhavige geval niet alleen tot taak had om G1 aan te houden, maar ook om tot in beslagname van parathion e.d. over te gaan, was aanhouding in de woning gerechtvaardigd.

De onderzochte gedraging is op dit punt dan ook behoorlijk.

Ten aanzien van het grote aantal personen dat bij de aanhouding verzoekers' woning is binnengetreten

6. Op grond van de tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verkregen informatie kan worden aangenomen dat de politie na aankomst bij verzoekers' woning direct met vier man is binnengetreten, en dat bij de aanhouding van G1 en na de aanhouding nog een vijfde politieambtenaar, respectievelijk een medewerker van de AID verzoekers' woning zijn binnengetreten.

7. In dit verband verzocht de Nationale ombudsman de korpsbeheerder aan te geven om welke reden de aanhouding aanvankelijk met vier politieambtenaren was geschied.

De korpsbeheerder deelde hierop mee dat een aanhouding met vier politieambtenaren in dergelijke situaties te doen gebruikelijk is. Bij een aanhouding en vervolgonderzoek ter plaatse, als in deze zaak aan de orde, plegen medewerkers van de basispolitiezorg de aan te houden verdachte af te voeren. Daardoor hebben degenen die het vervolgonderzoek uitvoeren de vrije hand om terstond na het afvoeren van de verdachte dat onderzoek te starten, aldus de korpsbeheerder.

8. De Nationale ombudsman kan deze redenering in beginsel volgen. Echter, niet valt in te zien om welke reden *direct* vier politieambtenaren de woning zijn binnengetreten. Het had in de rede gelegen om eerst alleen met twee politieambtenaren de woning te betreden en dat de andere aanwezige ambtenaren op enige afstand zouden zijn gebleven. De Nationale ombudsman sluit niet uit dat het direct met vier politieambtenaren betreden van

de woning een escalerend effect heeft gehad. In elk geval heeft de politie door direct met vier politieambtenaren de woning te betreden niet gehandeld in overeenstemming met de vereisten van evenredigheid en gematigdheid.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het niet meedelen van de reden van aanhouding

1. Verzoekers klagen er voorts over dat de politie G1 de reden van diens aanhouding niet heeft meegedeeld.

2. De politie is op grond van bepalingen van internationale verdragen verplicht om een ieder die wordt aangehouden onverwijld op de hoogte te brengen van de reden van de aanhouding (zie Achtergrond, onder 3.).

3. De korpsbeheerder achtte verzoekers' klacht op dit punt niet gegrond. Hij baseerde zijn oordeel op het advies van de regionale klachtencommissie. In dit advies staat onder meer dat diverse politieambtenaren in het proces-verbaal hebben vermeld dat er meerdere keren is meegedeeld waarvoor G1 werd aangehouden. Met name werd gezegd dat dit gebeurde in verband met een overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet. In de emoties van het moment is het verzoekers kennelijk ontgaan dat de politie dit een aantal keren heeft herhaald. Hoewel de commissie zich kon voorstellen dat verzoekers meer informatie wilden omtrent de reden van aanhouding, oordeelde zij dat de politieambtenaren wel degelijk de reden van aanhouding hebben meegedeeld. Dat tevens is gezegd dat nadere informatie op het politiebureau zou worden gegeven, is begrijpelijk, aldus de klachtencommissie.

4. De Nationale ombudsman volgt de korpsbeheerder in zijn standpunt. Op grond van de op ambtsead opgemaakte processen-verbaal van de politieambtenaren W. en Wo., en Sc. (zie Bevindingen, onder **D.4.1.**, respectievelijk **D.9.**) acht de Nationale ombudsman het voldoende aannemelijk dat de politie G1 heeft meegedeeld dat hij werd aangehouden op grond van overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet in verband met het uitzetten van vergiftigd aas.

De onderzochte gedraging is op dit punt dan ook behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het gebruik van handboeien

1. Verder klagen verzoekers erover dat de politie G1 handboeien heeft omgelegd bij het vervoer naar het politiebureau.

2.1. Voor de beoordeling van deze klacht is van belang dat politieambtenaar W. G1 bij diens aanhouding een vuistslag in het gezicht toebrengt. In het proces-verbaal dat de politieambtenaren W. en Wo. hiervan hebben opgemaakt, staat dat G1 op enig moment

een vuist van zijn linkerhand maakte en deze in de richting van het gezicht van W. bewoog. Om te voorkomen dat W. door G1 zou worden gestompt, gaf W. G1 een stomp in het gezicht. Bij brief van 17 april 2000 deden G1 en G2 (onder meer) hiervan aangifte bij de hoofdofficier van justitie te Assen. Op 13 september 2000 deelde de wnd. hoofdofficier van justitie G1 en G2 mee dat de aangifte geen strafrechtelijk vervolg zou krijgen. Verzoekers dienden tegen deze beslissing, op grond van artikel 12 Sv (zie Achtergrond, onder 1.), een klacht in bij het gerechtshof te Leeuwarden. Op 9 mei 2001 wees het gerechtshof de klacht af. Het hof noemde het toegepaste geweld gezien de gegeven omstandigheden niet disproportioneel.

Ingevolge artikel 26, tweede lid van de Wet Nationale ombudsman is de Nationale ombudsman gehouden dit oordeel van het gerechtshof in acht te nemen (zie Achtergrond, onder 5.).

2.2. Gelet op hetgeen hiervoor onder 2.1. is vermeld, kan worden aangenomen dat de vuistslag van politieambtenaar W. een reactie was op de poging van G1 om W. te slaan.

3. Artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar geeft een ambtenaar onder bepaalde voorwaarden de bevoegdheid een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd ten behoeve van het vervoer handboeien aan te leggen (zie Achtergrond, onder 4.).

Gezien de omstandigheid dat G1 bij diens aanhouding politieambtenaar W. heeft getracht te slaan, kon een risico voor de veiligheid van de politieambtenaren, als bedoeld in voornoemd artikel 22 van de Ambtsinstructie, ontstaan tijdens de overbrenging naar het bureau. Zo bezien, hebben de politieambtenaren in redelijkheid kunnen besluiten om G1 te boeien.

De onderzochte gedraging is op dit punt dan ook behoorlijk.

V. Ten aanzien van de beperking van de bewegingsvrijheid van G2

1. Ten slotte klagen verzoekers erover dat de politie G2 niet heeft toegestaan te gaan en staan waar hij wilde.

2. De korpsbeheerder wees er in zijn reactie op deze klacht op dat, op grond van artikel 124 Sv, ordemaatregelen kunnen worden genomen jegens personen die zich bevinden op een plaats waar ambtsverrichtingen plaatsvinden, welke ordemaatregelen de bewegingsvrijheid van die personen - zelfs zeer indringend - kunnen beperken (zie Achtergrond, onder 1.). Naar het oordeel van de korpsbeheerder viel de beperking van de bewegingsvrijheid van G2 binnen de grenzen van deze ordemaatregelen.

3. Ingevolge artikel 124 Sv kan de opsporingsambtenaar die belast is met de leiding van bepaalde ambtsverrichtingen, ordemaatregelen nemen ter handhaving van die

ambtsverrichtingen. Artikel 124 Sv noemt concreet de volgende maatregelen: het bevel zich te verwijderen, bij weigering de daadwerkelijke verwijdering en de inverzekeringstelling tot de afloop der ambtsverrichtingen. Indien er ernstige vrees voor dreigende verstoringen bestaat, is het ook toegestaan om preventieve maatregelen te nemen.

4. Gelet op deze bevoegdheden, alsmede gelet op de actieve bemoeienis van G2 met de aanhouding van G1, welke bemoeienis onder meer blijkt uit het proces-verbaal van bevindingen van W. en Wo. van 5 april 2000 (zie Bevindingen, onder **D.4.1.**), kan de aan G2 opgelegde tijdelijke beperking van diens bewegingsvrijheid de toets der kritiek doorstaan.

De onderzochte gedraging is daarmee ook op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Drenthe, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Drenthe (de burgemeester van Assen), is niet gegrond, behalve ten aanzien van het direct binnentreden met vier politieambtenaren; op dit punt is de klacht gegrond.

Onderzoek

Op 17 augustus 2001 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de familie G. te Emmen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Drenthe. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Drenthe (de burgemeester van Assen), werd een onderzoek ingesteld. In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Gelet op de betrokkenheid bij deze zaak van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst werd ook de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangeschreven. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Assen over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoekers gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Op 5 april 2000 werd G1 in zijn woning aangehouden door ambtenaren van het regionale politiekorps Drenthe, in gezelschap van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst, op verdenking van overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet.

Naar aanleiding van deze aanhouding deelden G1 en G2 de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket te Assen, bij brief van 17 april 2000, onder meer het volgende mee:

"Wij (...) willen bij deze een aanklacht indienen en zo mogelijk aangifte doen en verzoeken U Edelachtbare om nader onderzoek te doen, naar het optreden van de politie Drenthe Oost wijk eenheid (...). Op zondag 2 april jl. en woensdag 5 april jl. Omschreven als volgt ten aanzien van G2 en Partner en dochter (...). Huisvredebreuk en vernieling en vrijheidsberoving en ten aanzien van G1 hetzelfde + mishandeling en zinloos geweld, en het in de boeien slaan van een zwaar invalide inzake rugklachten en zwaar hartpatiënt waarvoor gewaarschuwd was. G1 is geslagen door agent W. zonder enige aanleiding terwijl hij werd vastgehouden door de agenten J. en Wo. Hiervan zijn getuigen, W. die hiervoor bekend staat heeft hiervan genoten, gezien zijn sadistische gelaatstrekken. (volgens mij) Mede gezien het verleden is dit optreden de zoveelste Blooper ten aanzien van de familie G. Als G1 gewoon was meegedeeld, waarvoor hij werd aangehouden, (Waar Hij Toch Recht Op Heeft) was al deze commotie niet nodig geweest. En heeft de politie weer eens voor de zoveelste keer, met een kanon op een mug geschoten. Wij zijn voor de zoveelste keer aan de schandpaal genageld, in zo'n kleine gemeenschap waar we wonen. Wij vragen om rehabilitatie en genoegdoening. Wij doen u bij deze een verzoek om dit eventueel mondeling te kunnen toelichten, en welke stappen wij verder nog moeten ondernemen, om dit voorval zijn recht te laten belopen. Wij zijn van plan om Uw bevindingen en conclusies af te wachten voor wij naar de media stappen die wel belangstelling heeft. Verder wil ik nog opmerken dat de inval van 5 april jl. en aanhouding totaal onnodig was, omdat G2 zondagmiddag met bureau E. heeft gebeld, dat G1 nu thuis was, (de politie heeft hem zien thuiskomen) en als zij hem wensten te spreken, zij wel even konden komen, anders ging hij naar het voetbal om te kijken, en dat G1 op 3 april op het bureau zou komen voor het afhalen van zijn jachtakte - waar men hem eventueel aan had kunnen houden, als dat al nodig was geweest, dan was alle commotie op 5 april niet nodig

geweest, dan was ons een hoop schande gezien de inval van 8 personen met vier auto's bespaart gebleven."

2. De wnd. hoofdofficier van justitie te Assen deelde in reactie op deze brief op 13 september 2000 het volgende mee:

"...In antwoord op uw brief van 17 april 2000 en in vervolg op mijn brief van 12 mei 2000 bericht ik u omtrent de afdoening van uw aangifte het volgende.

Op woensdag 5 april jl. werd door politieambtenaren van het district Oost in samenwerking met de AID op het adres (...) te E., terzake een vermoedelijke overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet, de heer G1 als verdachte aangehouden. Naar aanleiding van het politieoptreden tijdens de aanhouding heeft u schriftelijk aangifte van huisvredebreuk, vernieling, vrijheidsberoving en mishandeling (gedaan; N.o.).

In verband hiermee heeft de hoofdofficier van justitie aan de korpschef van de regiopolitie Drenthe verzocht om haar schriftelijk te informeren over het optreden van de betreffende opsporingsambtenaren.

Uit de ontvangen processen-verbaal en rapportages is gebleken dat de heer G1 na toestemming van de officier van justitie op 5 april 2000 werd aangehouden terzake vermoedelijke overtreding van de Vogelwet en de Bestrijdingsmiddelenwet. Daartoe werd die dag omstreeks 17.10 uur via een niet afgesloten achterdeur binnentreden in de woning, S-sstraat (...) te E., door vier politieambtenaren in uniform gekleed en voorzien van een 'machtiging binnentreden'.

Aan de verdachte (en andere aanwezigen) is het doel van binnentreden meegedeeld en de machtiging getoond. Gelet op het feit dat de verdachte, G1, zich passief en vervolgens ook actief verzette tegen de aanhouding, ondanks dat de politieambtenaren hem meerdere malen de reden van de aanhouding hadden meegedeeld, werd de verdachte met enig fysiek geweld aangehouden. Tijdens de aanhouding is - als gevolg van het gepleegde verzet door de verdachte - een ruit van een deur vernield en - in reactie op het verzet en het (dreigende) geweldgebruik van de verdachte - heeft een politieambtenaar de verdachte een stomp in het gezicht gegeven. De verdachte is uiteindelijk geboeid en ter voorgeleiding aan een hulpofficier van justitie overgebracht naar het politiebureau te E. De verdachte is na aankomst op genoemd bureau om 17.31 uur die dag voorgeleid aan een hulpofficier van justitie en vervolgens opgehouden voor verhoor en daarop volgend om 20.45 uur in verzekering gesteld.

Nadat de verdachte omstreeks 21.00 uur klaagde over problemen met zijn hart, is hij op advies van een gewaarschuwde arts voor onderzoek overgebracht naar het ziekenhuis te E. en tevens in vrijheid gesteld.

Gelet op het voorgaande en in aanmerking genomen dat de betreffende opsporingsambtenaren op grond van art. 8 van de Politiewet 1993 bevoegd waren geweld te gebruiken teneinde de verdachte aan te houden, ben ik van oordeel dat het gebruik van geweld rechtmatig was en, gelet op de omstandigheden waaronder de aanhouding plaatsvond en het verzet c.q. recalcitrante gedrag van de verdachte, niet disproportioneel was. Van andere strafrechtelijk verwijtbare gedragingen tijdens de opsporingsambtenaren is geen sprake, nu zij op rechtmatige wijze gebruik maakten van de hen toegekende wettelijke bevoegdheden, behoudens het feit dat voorafgaand aan het binnentreden in de woning geen legitimatie is getoond en geen mededeling is gedaan van het doel van het binnentreden. Voorzover de vormvoorschriften voorafgaand aan het binnentreden niet in acht zijn genomen ben ik eveneens van oordeel dat dit in geen geval een strafrechtelijk verwijtbare gedraging oplevert. De korpschef van de regiopolitie Drenthe zal ik verzoeken om de betreffende opsporingsambtenaren te wijzen op de juiste toepassing van de vormvoorschriften bij het binnentreden in een woning.

Gezien de rechtvaardigingsgronden voor het politieoptreden zal ik derhalve geen verder strafrechtelijk vervolg geven aan uw aangifte en klacht. De korpschef van de regiopolitie Drenthe heb ik verzocht voor verdere behandeling van uw klacht zorg te dragen, waarbij u in de gelegenheid wordt gesteld om te worden gehoord, tenzij de klacht kennelijk ongegrond is.

Over het verdere verloop van de strafzaak zal de verdachte overeenkomstig de wettelijke procedure vanwege mijn parket geïnformeerd worden.

Indien u zich wenst te beklagen over mijn beslissing tot niet vervolging, dan kunt een schriftelijk beklag indienen ex art. 12 van het Wetboek van Strafvordering bij het Gerechtshof te Leeuwarden..."

3. Bij brief van 4 december 2000 oordeelde de beheerder van het regionale politiekorps Drenthe als volgt over de klacht van G1 en G2:

"...De klachtencommissie heeft de klacht onderzocht en mij hierover gerapporteerd in de vorm van een advies. Net als de korpschef van politie Drenthe ben ik het eens met het advies van de commissie en verwijs u voor de motivering van mijn standpunt naar de overwegingen van de commissie in het bijgevoegde advies.

Dit betekent, dat ik uw klacht

- dat de politie niet op de juiste wijze uw woning is binnengetreten, gegrond verklaar
en uw klacht

- dat de politie de heer G1 onnodig heeft aangehouden, waarbij zinloos geweld is toegepast en is geboeid;

- dat door het optreden van de politie een ruit is vernield;
- dat aan de heer G1 niet is medegedeeld waarvoor hij was aangehouden;
- dat de heer G2 niet mocht gaan en staan waar hij wilde, en
- over het disproportionele optreden van de politie

ongegegrond verklaar..."

4. In het advies van de klachtencommissie van 17 november 2000, waarnaar de korpsbeheerder in zijn brief verwijst, staat het volgende vermeld:

"...1. Aanleiding tot het onderzoek van de commissie.

De commissie (...) heeft een onderzoek ingesteld naar de klacht van de heren G. over het optreden van de politie Drenthe, district Oost, op 5 april 2000, zoals weergegeven in hun schriftelijke klacht van 25 mei 2000, aan de korpsbeheerder van de politie regio Drenthe.

Doordat klagers tevens aangifte hadden gedaan van huisvredebreuk, vernieling, vrijheidsberoving en mishandeling, is het onderzoek naar de klacht, conform artikel 66 van de Politiewet 1993, opgeschort totdat de hoofdofficier van justitie een beslissing had genomen omtrent een eventuele vervolging van de betrokken politiefunctionarissen.

Bij brief van 13 september 2000 berichtte de wnd. hoofdofficier van justitie de heren G., dat hij geen verder strafrechtelijk vervolg zou geven aan de aangifte. Tevens werd hierin vermeld dat hij de korpschef van de regiopolitie Drenthe heeft verzocht voor verdere behandeling van de klacht zorg te dragen. Bij brief van 26 september 2000 heeft de secretaris van de commissie klagers bericht dat de korpschef de klacht in handen heeft gesteld van de klachtencommissie. Hij verzocht klagers hem te berichten of deze, naast de reactie van de hoofdofficier van justitie nog een onderzoek van de commissie wenste, voor wat betreft de aspecten van behoorlijkheid van het optreden van de politie. Bij brief van 10 oktober 2000 berichtten de heren G1 en G2 de secretaris dat zij wel een onderzoek door de klachtencommissie wensten. Op grond van de klachtenregeling politie Drenthe heeft de commissie vervolgens de klacht in behandeling genomen.

2. De bij het onderzoek betrokken stukken.

De commissie heeft de volgende stukken bij haar onderzoek betrokken:

- a. Een schriftelijke klacht, d.d. 25 mei 2000, waarin de heren G. klaagden over het optreden van de politie op 5 april 2000, waarbij de heer G1 is aangehouden. De klachten betroffen: Huisvredebreuk, vernieling, vrijheidsberoving en mishandeling.
- b. De volgende stukken uit het bedrijfsprocessensysteem van de politie:

- een mutatie van 2 april 2000, waarin staat dat de heer G1 wordt verdacht van vergiftiging van vogels en vossen;
- een machtiging tot binnentreden woning van de commissaris van politie Drenthe, Br. om zonder toestemming van de bewoner binnen te treden in de woning, gelegen aan de S-sstraat (...) te E., d.d. 2 april 2000, voor de aanhouding van de heer G1 en de inbeslagneming van parathion en injectiespuiten;
- een proces-verbaal van aanhouding van de heer G1 op woensdag, 5 april 2000, 17.15 uur. Hieruit blijkt dat de aanhouding plaatsvond op last van de officier van justitie van het arrondissementsparket te Assen;
- een melding gebruik geweld, waarin politieambtenaar W. melding maakt van het feit, dat hij de heer G1 een vuistslag heeft gegeven en deze vervolgens heeft geboeid;
- een proces-verbaal van bevindingen, d.d. 5 april 2000, van politieambtenaren Wo. en W. met betrekking tot de gebeurtenis op woensdag, 5 april 2000 in de woning van klagers;
- een proces-verbaal van verhoor, betreffende de verklaring van de heer G1, d.d. 5 april 2000;
- een mutatie van 5 april 2000, 22.11 uur, waaruit blijkt dat de heer G1 klaagde over zijn hart. De dokter heeft hem onderzocht en het raadzaam geacht dat hij naar het ziekenhuis ging voor een cardiogram. Door de arrestantenwachten is de heer G1 naar het ziekenhuis gebracht. De heer G1 is tevens in vrijheid gesteld en de familie en advocaat zijn hiervan in kennis gesteld;
- een mutatie van 6 april 2000, waarin onder meer een verslag van het gebeuren op 5 april wordt gegeven, waaruit blijkt dat er parathion is in beslag genomen en waarin de heer Sc. vermeldt, dat broer G2, na de zondag, hem iedere dag had gebeld en om uitleg had gevraagd, waarom de politie zijn broer nodig had. De heer Sc. heeft hem uitgelegd, waarom hij daarover niets kon zeggen;
- een mutatie van de heren S. en Sc., d.d. 14 april 2000. Hieruit blijkt dat zij op verzoek van G2 op 11 april 2000 een bezoek hadden gebracht aan de gebroeders G. G2 was het niet eens met de gang van zaken. Standpunten zijn uitgewisseld. Het gesprek van ruim een uur verliep in goede harmonie;
- een proces-verbaal van bevindingen van S., d.d. 14 april 2000, waaruit het volgende blijkt: Een boswachter had hem benaderd en verteld dat in het O-bos onder (...) in de gemeente E. twee buizerds en twee duiven vers dood waren aangetroffen.

Vermoedelijk was hier sprake van vergiftiging. Na onderzoek bleken de twee buizerds te zijn gestorven ten gevolge van parathionvergiftiging. Bron van de vergiftiging waren de

twee met parathion bewerkte duiven. Naderhand werd de heer S. weer gebeld waarbij werd verteld dat was gezien dat door een man, genaamd G1 twee eksters, die blauw waren van de parathion, waren aangetroffen bij een vossenhol nabij het O-bos. Na overleg met de officier van justitie is besloten de heer G1 aan te houden;

- een nader proces-verbaal, d.d. 30 juni 2000, van de heer Sc. met betrekking tot het optreden op 5 april 2000. Men was via de achterdeur binnengekomen. Had 'politie' geroepen en was via de gang naar de (woon)keuken gelopen.

c. Een brief van de hoofdofficier van justitie, d.d. 13 september 2000. waarin wordt vermeld dat er geen strafrechtelijke vervolging zal plaatsvinden en de klacht ter verdere behandeling aan de korpschef wordt gezonden.

d. De onder punt 1 vermelde brief, d.d. 20 september 2000 van de secretaris van de commissie.

e. Het antwoord op de brief onder d., d.d. 10 oktober 2000, van de familie G., dat men de klacht door de commissie behandeld wilde zien.

3. Formulering van de klacht

Aan de hand van de stukken en het onderzoek op de zitting heeft de commissie de klacht als volgt geformuleerd:

- De politie is niet op de juiste wijze de woning van klagers binnengetreden.
- De politie heeft klager G1 onnodig aangehouden, waarbij zinloos geweld is toegepast en klager is geboeid.
- Door het optreden van de politie is een ruit vernield.
- Aan klager G1 is niet medegedeeld waarvoor hij was aangehouden.
- Klager G2 mocht niet gaan en staan waar hij wilde.
- Het hele optreden van de politie getuigde van 'het schieten met een kanon op een mug.'

4. Behandeling van de klacht ter zitting.

De klacht is behandeld ter zitting van de commissie op donderdag, 9 november 2000 in het gemeentehuis in E. De partijen zijn in elkaars aanwezigheid gehoord. Klager G2, diens partner mevrouw Ar. en politiefunctionaris W. zijn op uitnodiging verschenen. De heer G1 en de politiefunctionarissen Wo. en J. zijn, met kennisgeving, niet verschenen. De commissie heeft eerst klager en diens partner gehoord. Vervolgens heeft de commissie de politieambtenaar W. gehoord.

4.1 Klager G2 en zijn partner hebben - zakelijk weergegeven - het volgende verklaard.

Op een vraag van de voorzitter waarom klagers broer, G1, niet is verschenen, antwoordt de heer G2, dat dit verstandig leek, gelet op de gezondheid en de gemoedstoestand van zijn broer.

De voorzitter zegt dat een paar klachten van de heer G2 gelijk lopen met die van zijn broer. Huisvredebreuk, het binnentreden van de woning zonder daarbij de regels te volgen. Vernieling van de ruit van de deur. Hij vraagt of de klacht vrijheidsberoving ook op klager G2 slaat.

De heer G2 zegt dat dit ook het geval is. Ten tijde van de gebeurtenis op 5 april 2000 mocht hij niet vrij rondlopen op zijn erf. Hij heeft dezelfde klachten als zijn broer. Voor zijn broer komt daar nog bij: mishandeling en vernieling.

Op een vraag van de voorzitter antwoordt de heer G2 dat zijn broer zwaar invalide is en iets met zijn hartklep heeft. Op zondag 2 april 2000 kwam de politie met twee auto's en de AID. Ze vroegen mij of ik G1 was. Als ik dat had beaamd hadden ze mij in de kladden gepakt. Ik kwam van de schuur toen zij op het pad bij de voordeur stonden. Ik dacht dat mijn broer een ongeluk had gehad. Mijn broer was er niet. Ik zei dat hij naar de kerk was en vroeg wat er aan de hand was. Dat zei men niet. Ik vroeg om even later terug te komen als mijn broer er wel was. Men is die dag niet teruggekomen. Ik stel het niet op prijs dat de politie op zondag bij mijn deur komt. Toen mijn broer even later thuis kwam heb ik tegen hem gezegd: De politie moest jou hebben. Mijn broer zei dat hij niet wist waarvoor dit was. Ik heb toen met de politie gebeld en gezegd, dat mijn broer nu thuis was. Ik heb nog gezegd, dat men op dat moment moest komen, omdat mijn broer om 14.00 uur naar het voetbal ging. Ook heb ik gezegd, dat mijn broer de volgende dag, 3 april, op het politiebureau zou komen om zijn jachtakte op te halen. Men zou hem dan ook iets kunnen vragen. De drie daarop volgende dagen heb ik gebeld met de heer Sc. van de politie. Deze heeft mij drie keer belogen.

Op 5 april 's avonds om 17.15 uur zaten wij aan tafel te eten. Het was een onzinnig optreden. Naast mensen van de AID, waren daarbij de heren W., J., Wo., Sc. en S. Ze kwamen achterom. Ze hadden de deur van de keuken ook al open. Aan de voordeur zit een bel. Bij ons is het gebruikelijk om achterom te gaan. Mijn broer zat in een stoel met zijn voeten op een bankje. Ze moesten mijn broer, G1, hebben. Politieagent W. heeft gezegd: Jij moet mee naar het bureau. Mijn broer vroeg: Waarvoor? Zij zeiden: Dat vertellen wij je op het bureau. Tegen mij heeft de heer Sc. het gezegd toen G1 afgevoerd was. Ik heb wel een papier gezien. Wij waren ons van geen kwaad bewust. G1 kwam naar de mening van de politie niet snel genoeg uit zijn stoel. Hij is toen door J. en Wo. uit de stoel gezet. Toen heeft W. mijn broer geslagen. Mijn broer is een bejaarde zwaar invalide man. Hij woont bij ons in huis.

Op een vraag van de voorzitter of men zich heeft gelegitimeerd, antwoordde de heer G2: De heer S. kende ik, die was de zondag daarvoor al geweest. De heer Sc. heeft zich voorgesteld. Hij zei: Wij moeten G1 hebben. Wij vroegen: waarom? Mijn broer heeft een dikke kaak en zijn hand verstuikt. Op dat moment was je geen baas over jezelf. Voor hetzelfde geld had iemand een mes in zijn borst gehad. Zoiets gebeurt niet weer.

De voorzitter vraagt hoe het dan had gemoeten.

De heer G2 zegt dat men had kunnen aanbellen of kloppen en had kunnen zeggen dat er 'volk' was. Mijn broer is geboeid. Dat is onzinnig. Het schijnt altijd bij ons te gebeuren dat men met een kanon op een mug schiet. Twee man trokken mijn broer omhoog. W. gaf mijn broer een klap. Toen vielen ze tegen een ruit. Die ging stuk. Ook de koelkast ging stuk. Er was een stuk van een rooster af.

Op een vraag van de voorzitter of er aanleiding voor het gebruik van geweld was gegeven antwoordt de heer G2: Mijn broer zei: Ik mag toch weten waarvoor ik mee naar het bureau moet?

De voorzitter vraagt of dat is uitgelegd.

De heer G2 zegt dat er in huis niets is uitgelegd. Pas op het bureau is gezegd waarvoor zijn broer was aangehouden.

De heer Sc. die was meegekomen zou het ons uitleggen. Naderhand heeft hij dat wel gedaan. In een kleine gemeenschap als waarin wij wonen komen er door het bezoek van de politie allerlei verhalen.

4.2 De heer W. heeft - zakelijk weergegeven - het volgende verklaard:

Ik was er op 2 april 2000 niet bij. Ik weet dat er toen gebeld is door de heer G2 dat zijn broer die middag tot 14.00 uur thuis was. Op de dag van aanhouding is mij verzocht te assisteren.

Op een vraag van de voorzitter of de telefoongesprekken van de heer G2 zijn vastgelegd, antwoordt de heer W., dat dit alleen gebeurd als het relevant wordt geacht. Afhankelijk van de informatie wordt er al dan niet een mutatie van gemaakt.

De voorzitter vraagt hoe men daar op 5 april naar toe is gegaan.

De heer W. zegt dat de mensen van de AID op de achtergrond zijn gebleven. De politieambtenaren hebben met de heer S. het erf betreden. Men heeft de auto achter bij de schuur gezet. De deur, dit bleek de achterdeur te zijn, bleek niet te zijn afgesloten.

De heer G2: Dat is normaal.

De voorzitter: Is dat de normale ingang deur?

De heer G2: Daar maken wij gebruik van.

De heer W.: Wij gingen die deur naar binnen en liepen in de richting van het woongedeelte. Vrij plotseling kwamen wij in de keuken. Daar troffen wij de broers G. en de partner. Toen wij naar binnen gingen hebben wij wel geroepen: Politie.

Wij hebben ons voorgesteld. De heer Sc. heeft gezegd waarvoor wij kwamen. G1 moest worden aangehouden in verband met overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet. Toen hebben wij G1 aangesproken. Deze zat met zijn voeten op een bankje. De rest heb ik uitgebreid in mijn ambtelijk verslag gezet. Op een vraag van de voorzitter zegt de heer W. dat in totaal wel vier keer aan G1 is gezegd waarvoor hij werd aangehouden. G1 vroeg echter: Ik wil uitleg. Toen heb ik gezegd: U bent aangehouden en op het bureau hoort u wel verder. Hij bleef echter in zijn stoel zitten. Ik heb toen het bankje waarop hij zijn voeten had, weggezet. Wij hebben toen getracht om hem te laten opstaan. Zijn medisch verleden was ons niet bekend. Dit hoorden wij pas, nadat de commotie was ontstaan. Ik heb G1 toen beetgepakt. G2 bemoeide zich er mee. Hierdoor kwam ik in onbalans, waardoor G1 en ik door een glazen deur vielen.

De voorzitter vraagt naar de aanleiding van de klap die de heer W. G1 heeft gegeven.

De heer W.: Terwijl ik G1 nog vast had zag ik dat hij een slaande beweging in mijn richting maakte. Dat was voor mij de reden om hem te slaan. Ik had met een hand mogelijk zijn arm vast en stond niet stabiel.

De voorzitter vraagt of de heer W. het anders had kunnen oplossen.

De heer W.: Voor mij was er geen andere optie. Ik kon geen greep toepassen en kon ook niet weggelopen. G1 heeft ongeveer hetzelfde postuur als zijn broer, dus een groot gewicht.

De voorzitter vraagt of een tik tegen de schouder of hand van G1 niet voldoende zou zijn geweest.

De heer W.: Ik dacht: Ik moet zorgen dat ik niet geraakt word. Daardoor gaf ik hem een vuistslag. Hierdoor werd zijn slag abrupt afgebroken. Toen greep G1 mij bij de keel en zei: Als je mij slaat vermoord ik je. Collega J. hielp mij vervolgens met het boeien van G1. Dit boeien was noodzakelijk, omdat hij zich tijdens de aanhouding had verzet en geweld had toegepast. Voor een veilig transport en voor zijn eigen veiligheid is hij geboeid.

Op een vraag van de heer El. of er standaard geboeid wordt, antwoordt de heer W. dat dit niet altijd gebeurt. Een politieauto is echter niet ingericht voor het vervoer van arrestanten. Als er een zekere zorg is voor de veiligheid van politiemensen of arrestant tijdens het vervoer, wordt de verdachte geboeid.

Mevrouw Ar.: Toen men binnenkwam zei men tegen G1: Jou moeten we hebben. Je moet mee naar het bureau. De heer Sc. zei: Ik ga normaal nooit mee, maar ik zal vertellen waarom G1 mee moet. G1 hoort het op het bureau. Toen kreeg G1 een klap. Hij zei: Je hoeft me niet in het gezicht te slaan.

De heer G2: Ik heb duidelijk gezegd dat G1 gezondheidsproblemen had.

Ik heb ze gesmeekt om het kalm aan te doen. Wij hebben uitleg gevraagd, maar niet gekregen. Zij hebben mij vastgehouden.

Op een vraag van de heer El. zegt de heer G2 dat de heer S. is gebleven. Hij wilde in de schuur kijken.

Mevrouw Ar.: Ik ben toen met S. naar de schuur gegaan. Toen mocht mijn partner het huis niet uit.

Op een vraag van de heer El. wordt gezegd dat de heer S. wel een papier bij zich had, maar dat hij op geen enkele manier heeft uitgelegd waarom G1 mee naar het bureau moest. Wel is gezegd dat hij mee moest naar het bureau.

De voorzitter vraagt of de heer G2 het begrijpt als men zegt dat zijn broer is aangehouden op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet.

De heer G2 zegt: Ik moet er uitleg bij. Later is mij verteld dat het om bestrijdingsmiddelen ging. Ik moet weten waarom men binnentreedt. Dat is pas nadien gezegd.

Op een vraag van de heer El. zegt de heer G2 dat twee politiemensen zijn broer aan de armen getrokken hebben, waardoor hij in de benen kwam. Toen kreeg hij een klap. Wij wilden uitleg.

De voorzitter zegt dat in het proces-verbaal is vermeld dat de aanhouding op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet is gedaan. Ook blijkt daaruit dat de heer Sc. dit aan de heer G1 heeft medegedeeld. Later blijkt uit het aanhoudingsproces-verbaal dat dit is geschied op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet en artikel 180 Wetboek van Strafrecht.

Hij vraagt of het gebruikelijk is dat men voor een dergelijk feit wordt aangehouden.

De heer W. zegt dat de heer Sc. de chef is van de Afdeling Bijzondere Wetten en dat deze dit het beste kan vertellen. Welke strategie er is gevolgd en waarom er voor deze optie is gekozen. Ook het overleg met de officier van justitie is door de heer Sc. gedaan. De heer Sj. zegt dat de verklaring van de heer Sc. bevestigt dat er is gebeld op zondag en maandag. Hij heeft uitgelegd waarom hij daarover niets kon zeggen. Wel heeft hij vermeld dat de heer G2 gebeld heeft en heeft gevraagd waarom men zijn broer nodig had.

De heer W. zegt dat hij nooit eerder in contact is geweest met de familie G.

De heer G2 zegt dat hij op de donderdag na het voorval bij E. is geweest om aangifte te doen. Dit kon niet. Daarom heeft hij de aangifte naar de officier van justitie gestuurd.

Desgevraagd zegt de heer G2 dat het binnentreden niet in de haak was. Hij zal bij het Gerechtshof in Leeuwarden klagen over de beslissing van de officier van justitie. Daarna zal hij naar de Nationale ombudsman gaan en als dat niet lukt, zal hij de pers benaderen.

5. Bevindingen en overwegingen.

De commissie begrijpt dat klagers met de klacht over huisvredebreuk bedoelen te zeggen dat de politie niet op de juiste wijze de woning van klagers heeft betreden. Nu de heer G1 in opdracht van de officier van justitie diende te worden aangehouden in verband met een verdenking van overtreding van artikel 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet en op dit feit voorlopige hechtenis is toegelaten, was de politie bevoegd daartoe iedere plaats te betreden. Met de wnd. hoofdofficier van justitie is de commissie het eens, dat *voorafgaand* aan het binnentreden in de woning ten onrechte geen legitimatie is getoond en geen mededeling is gedaan van het doel van het binnentreden. Daarnaast merkt de commissie op, dat uit de 'machtiging tot binnentreden woning' blijkt, dat deze van kracht was tot 5 april 2000, terwijl de aanhouding op 5 april heeft plaatsgevonden. Aangenomen moet daarom worden dat de politie op 5 april 2000 niet in het bezit was van een geldige machtiging tot binnentreden. Deze klacht is naar het oordeel van de commissie gegrond.

De commissie is echter van oordeel dat een oordeel omtrent de consequenties van het bovenvermelde in de strafzaak niet tot de taak van de commissie behoort. Een oordeel hieromtrent is voorbehouden aan het openbaar ministerie en de rechterlijke macht.

De commissie zal daarom de overige klachten los van het bovenstaande oordeel afzonderlijk op de behoorlijkheid beoordelen.

De commissie constateert dat, nu de aanhouding in opdracht van de officier van justitie is gedaan, de aanhouding terecht is geweest. De commissie heeft kennisgenomen van het feit dat daarbij enig geweld van de zijde van de politie is gebruikt. Gelet op het feit, dat gebleken is, dat de heer G1 ondanks diverse verzoeken daartoe van de politieambtenaren, niet van zijn stoel kwam, waarbij hij niet te kennen gaf, wat voor hem de reden was dit niet te doen, acht de commissie het onder deze omstandigheden alleszins geoorloofd dat de politieambtenaren de heer G1 uit zijn stoel hebben getrokken. Gebleken is dat de heer G1 hierbij enig verzet heeft geboden.

Niet onaannemelijk is vervolgens geworden dat de heer G1 een slaande beweging in de richting van politieambtenaar W. heeft gemaakt. De commissie acht het niet onaannemelijk dat de politieman in de gegeven omstandigheden geen andere mogelijkheid zag om de vuistslag te vermijden dan de heer G1 zelf een stomp in het gezicht te geven.

Met betrekking tot de klacht over het niet mededelen waarvoor klager G1 was aangehouden merkt de commissie het volgende op. Diverse politiemensen hebben in het proces-verbaal vermeld, dat er meerdere keren is vermeld waarvoor de heer G1 werd aangehouden. Met name werd gezegd dat dit gebeurde in verband met een overtreding van de Bestrijdingsmiddelenwet. In de emoties van het moment is het klagers kennelijk ontgaan dat de politie dit een aantal keren heeft herhaald. Hoewel de commissie zich kan voorstellen, dat beide heren G. meer informatie wilden omtrent de reden van aanhouding, oordeelt de commissie dat de politieambtenaren formeel wel degelijk de reden van aanhouding heeft medegedeeld. Dat tevens gezegd is dat nadere informatie aan de heer G1 hierover op het politiebureau zou plaatsvinden is naar het oordeel van de commissie begrijpelijk. Tot aanhouding was immers besloten om een discussie en een verhoor op het bureau plaats te laten vinden. De klacht hierover is dan ook ongegrond.

De klacht dat ook de heer G1 niet kon gaan en staan waar hij wilde is, naar het oordeel van de commissie ongegrond. De opsporingsambtenaren dienden tevens in de schuur te kijken of daarin zich voor inbeslagneming vatbare bestrijdingsmiddelen bevonden. De van toepassing zijnde Wet op de economische delicten vermeldt in artikel 24a; 1. *Een ieder is verplicht aan de opsporingsambtenaren binnen de door hen gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kunnen vorderen bij de uitoefening van de hen krachtens deze titel toekomende bevoegdheden.*

In dit geval konden de politiemensen van de heer G2 dan ook vorderen dat deze ten tijde van het onderzoek in de woning moest blijven.

De stelling van klagers dat een aanhouding niet nodig was en dat er met een kanon op een mug is geschoten, met andere woorden dat het gehele optreden disproportioneel was, deelt de commissie niet. Uit het proces-verbaal van de heer Sc. wordt duidelijk dat de heer G2 een aantal keren heeft gebeld met de vraag waarvoor de politie zijn broer moest hebben. De heer Sc. verklaart daarin niet dat er is gezegd dat de verdachte G2 de volgende dag op het bureau zou komen voor het ophalen van zijn jachtakte. Wat daar ook van zij, de politie moest niet alleen ter aanhouding doch ook ter inbeslagneming op het betreffende perceel zijn. De aanwezigheid op het perceel van klagers was daardoor noodzakelijk.

6. Conclusie:

- De klacht dat de politie niet op de juiste wijze de woning van klagers is binnengetrepen, is gegrond;
- De klacht dat de politie klager G1 onnodig heeft aangehouden, waarbij zinloos geweld is toegepast en klager is geboeid, is ongegrond;
- De klacht dat door het optreden van de politie een ruit is vernield, is ongegrond;

- De klacht dat aan de heer G1 niet is medegedeeld waarvoor hij was aangehouden, is ongegrond.
- De klacht dat de heer G2 niet mocht gaan en staan waar hij wilde, is ongegrond;
- De klacht over het disproportionele optreden van de politie is ongegrond..."

5. Bij brief van 20 november 2000 dienden verzoekers op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 1.) een klacht in bij het gerechtshof te Leeuwarden tegen de beslissing van de wnd. hoofdofficier van justitie te Assen om de betrokken politieambtenaren niet te vervolgen. In deze brief stelden verzoekers onder meer het volgende:

"De politie kan zelfs niet tellen, want er waren geen 4 agenten maar 5 agenten; Sc., S., J., W. en Wo. + V. van de AID, die ongevraagd binnenstormden zonder uitleg te geven waarvoor en ook geen redenen en uitleg waarom aanhouding nodig was. (En een openhartoperatie ondergane patiënt, waarbij de hele borstkas gespleten is geweest, de handen op de rug binden is ook geen prettig gevoel) Zo ga je nog niet met beesten om. Er is wel degelijk disproportioneel gehandeld en onnodig zinloos geweld aangedaan, en meer omdat wij op zondag 2 april 2000 tijdens onze meditatie ook al gestoord waren en G1 op 3 april 2000 zijn jachtakte (overtuigend en onomstotelijk bewijs, controleer afgiftedatum maar) van het bureau in E. heeft gehaald. De politie zondag 2 april 2000, zij waren ± 100 meter van ons huis, toen zij wel zagen dat G1 thuiskwam (en na gegeten te hebben heeft G2 getelefoneerd met het bureau in E., en gezegd dat de politie G1 nu wel kon spreken als dat nodig was voor 14.00 uur, daar hij anders voetbal ging kijken. En mocht dat niet gelukken, dat hij maandag 3 april 2000 zijn jachtakte kwam halen zodat ze dan wel met hem konden praten.)."

6. In de beschikking van het gerechtshof te Leeuwarden van 9 mei 2001 staat onder meer het volgende:

"De inhoud van de klacht

De klacht richt zich tegen de beslissing van de officier van justitie, beklagden niet te vervolgen ter zake van vernieling, huisvredebreuk en mishandeling, gepleegd jegens klagers op 5 april 2000 te E.

Het standpunt van de advocaat-generaal

De advocaat-generaal is van oordeel, dat de klacht bij gebrek aan voldoende wettig en overtuigend bewijs moet worden afgewezen.

Beoordeling

Ter zake van het feit waarop de klacht betrekking heeft, is door Politie Drenthe / District Oost / bureau bestuurlijke politie een onderzoek ingesteld, waarvan de resultaten zijn vastgelegd in een proces-verbaal nr. (...).

Op grond van de inhoud van voormeld proces-verbaal kan niet worden bewezen, dat de beklagden zich hebben schuldig gemaakt aan vernieling van een ruit nu klager G1 en beklagde W. samen door de ruit zijn gevallen.

Het hof is van oordeel dat de machtiging tot binnentreden van de woning aan de eisen van de wet voldoet zodat ook voor het door klagers gestelde feit van huisvredebreuk onvoldoende bewijs voorhanden is.

Gelet op de inhoud van voormeld proces-verbaal bestaat er een redelijk vermoeden, dat één beklagde zich heeft schuldig gemaakt aan mishandeling door G1 in het gezicht te slaan.

In aanmerking genomen dat in de gegeven omstandigheden het toegepaste geweld van bedoelde beklagde niet disproportioneel is geweest, vergt het openbaar belang niet dat bedoelde beklagde ter zake van mishandeling wordt vervolgd.

Er is geen redelijk vermoeden van schuld dat de overige beklagden zich aan mishandeling van klagers hebben schuldig gemaakt.

De klacht dient, gelet op het vorenoverwogene te worden afgewezen.

BESLISSING

Het gerechtshof:

wijst de klacht af."

B. Standpunt verzoekers

Het standpunt van verzoekers staat samengevat weergegeven onder Klacht.

C. REACTIE MINISTER VAN LANDBOUW NATUUR en voedselkwaliteit

Gelet op de betrokkenheid bij deze zaak van ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst heeft de Nationale ombudsman bij de opening van zijn onderzoek ook de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangeschreven. In zijn reactie van 7 maart 2002 deelde de minister onder meer het volgende mee:

"De klachtformulering heeft betrekking op de handelwijze van ambtenaren van het regionale politiekorps Drenthe. Op deze klachten wordt geen reactie gegeven of onderdelen daarvan gegrond worden geacht aangezien er geen betrokkenheid van

ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst (AID) was op het moment van handelen waarop de klachten betrekking hebben.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de hierna te noemen heer S. het onderhavige onderzoek heeft verricht als politieambtenaar (agent-vrijwilliger) en ook het betreffende proces-verbaal op die titel heeft opgemaakt. Genoemde S. is echter tevens als onbezoldigd ambtenaar AID buitengewoon opsporingsambtenaar.

Naar aanleiding van de voorgelegde vragen kan ik het volgende berichten.

Welke feiten of omstandigheden lagen eraan ten grondslag dat er ten aanzien van de heer G1 een redelijk vermoeden van schuld bestond van het gebruik van verboden bestrijdingsmiddelen?

Deze vraag dient in beginsel voorgelegd te worden aan de regiopolitie Drenthe te E.

Uit het proces-verbaal kan het volgende worden opgemaakt. Wegens vergiftiging van roofvogels gedurende een aantal jaren voorafgaande aan onderhavige affaire in de boswachterij E. van Staatsbosbeheer is hieraan extra aandacht besteed in het gebied O-bos door de boswachter van het Staatsbosbeheer aldaar. Deze boswachter is tevens buitengewoon opsporingsambtenaar/onbezoldigd ambtenaar AID. Een getuige die in opdracht van de boswachter vogelonderzoek deed in het genoemde bos heeft geconstateerd dat verdachte G1, een plaatselijke jachthouder, hoogst waarschijnlijk vergiftigd (vermoedelijk met parathion) aas heeft uitgelegd ter doding van roofdieren.

De boswachter heeft met de heer S. vrijwillig politieambtenaar, op het politiebureau te E. overleg gevoerd over de mogelijkheid om verdachte G1 aan te houden. Na overleg met officier van justitie B. is in diens opdracht door de hulpofficier van justitie een machtiging tot binnentreden verstrekt tot het aanhouden van verdachte G1 als verdachte van overtreding van artikel 10, lid 1, van de Bestrijdingsmiddelenwet en ter inbeslagneming van parathion, injectiespuiten en dood jachtwild.

(...)

Waarom is de heer G1 met vijf politieambtenaren en drie ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst aangehouden en wie heeft de beslissing hiertoe genomen?

Ambtenaren van de AID zijn niet betrokken geweest bij de aanhouding. Ambtenaar van de AID G., controleur natuurbescherming, is tijdens de aanhouding van verdachte niet aanwezig geweest in de woning van verdachte en heeft hier geen enkele bemoeienis mee gehad. Hij heeft slechts achteraf deelgenomen aan het verhoor van verdachte op het politiebureau te E.

Na de aanhouding heeft ambtenaar van de AID V., controleur bestrijdingsmiddelen, vanwege zijn technische kennis op het gebied van bestrijdingsmiddelen en op verzoek van de politieambtenaar S. deze assistentie verleend bij de inbeslagneming van bestrijdingsmiddelen in een kelder onder een aan de woning van verdachte vast gebouwd bedrijfsgedeelte. Verdachte had aangegeven dat het bestrijdingsmiddel parathion, als het er zou zijn, in de kelder van de schuur zou moeten liggen. Bij de inbeslagneming was de aldaar wonende partner van de broer van verdachte aanwezig.

Een proces-verbaal van V. betreffende deze inbeslagneming is bij het procesverbaal van de politie E. gevoegd.

Onder wiens verantwoordelijkheid zijn de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst opgetreden?

De genoemde AID-ambtenaren G. en V. hebben assistentie verleend aan de politie en deden dit in opdracht van hun AID-teamleider. De feitelijke leiding van het onderzoek was in handen van de politie.

Dat er in de vraagstelling verwezen wordt naar drie ambtenaren van de AID kan misschien veroorzaakt zijn door de deelname van voornoemde heer S."

D. standpunt Korpsbeheerder

1. De korpsbeheerder deelde in reactie op de klacht, bij brief van 8 mei 2002, onder meer het volgende mee:

"Vraag 1.

Welke feiten of omstandigheden lagen eraan ten grondslag dat er ten aanzien van de heer G1 een redelijk vermoeden van schuld bestond van het gebruik van verboden bestrijdingsmiddelen?

Voor beantwoording van deze vraag zijn twee ambtelijke verslagen alsmede twee getuigenverklaringen van belang. Deze documenten zijn opgenomen in het in deze zaak opgemaakte procesdossier, bij de regiopolitie Drenthe geregistreerd onder nummer (...).

Het betreft een ambtelijk verslag (...), opgemaakt door S., agent-vrijwilliger van politie Drenthe, in samenwerking met G., controleur Natuurbescherming van de Algemene Inspectiedienst, Inspectie Noord en Oost te Zwolle, buitengewoon opsporingsambtenaar, akte van beëdiging nummer (...). Daarnaast is in deze van belang een aanvullend proces-verbaal, (...) opgemaakt door S., agent-vrijwilliger van politie Drenthe.

De twee getuigenverklaringen die hier van belang zijn betreffen een getuigenverklaring van X (...) en een getuigenverklaring van K. (...)

In deze ambtelijke verslagen en getuigenverklaringen zijn de feiten en omstandigheden weergegeven die ten grondslag lagen aan een verdenking in de zin van artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering jegens de heer G1 van het gebruik van verboden bestrijdingsmiddelen. Enkele van de in deze ambtelijke stukken weergegeven relevante feiten en omstandigheden zijn:

- dat in het gebied O-bos, gelegen in (...), gemeente E. afgelopen jaren regelmatig vergiftigde roofvogels en vermoedelijk vergiftigde vossen zijn aangetroffen;
- dat bij onderzoek steeds was gebleken dat de roofvogels door gebruikmaking van parathion waren vergiftigd;
- dat in het voorjaar 2000 door de ter plaatse aangestelde boswachter K. extra aandacht was besteed aan genoemd gebied;
- dat vanaf eind februari 2000 in genoemd gebied opnieuw door parathion vergiftigde dieren (o.a. buizerds en een postduif) waren aangetroffen;
- dat bij die vergiftiging veelal gebruik werd gemaakt van vergiftigde vogels;
- dat dit vergiftigde lokaas onder andere in de nabijheid van een vossenhol was gevonden;
- dat op zaterdag 1 april 2000, omstreeks 16.00 uur door getuige X, die op verzoek van genoemde boswachter K. mede toezicht hield in genoemd bos, in de nabijheid van dit bos een geparkeerd staande witte bestelauto van het merk Volkswagen, voorzien van het kenteken (...) was gesignaleerd;
- dat de bestuurder van die auto zich verdacht had opgehouden bij eerdergenoemd vossenhol;
- dat direct na vertrek van die persoon door getuige X en de inmiddels door X gewaarschuwde boswachter K. bij dat vossenhol twee dode eksters waren gevonden;
- dat deze vogels blauwe vlekken vertoonden waaruit het vermoeden ontstond dat deze dieren met parathion waren vergiftigd;
- dat getuige X bekend werd met het feit dat de bestuurder van die bestelauto waarschijnlijk ene G1 heette;
- dat deze bestuurder, volgens getuige X, een man betrof, leeftijd ongeveer 60 jaar;
- dat genoemd kenteken sinds 12 februari 1998 op naam staat van G1, geboortedatum (...) 1941, wonende S-straat (...) te E.

(...)

Vraag 3.

Waarom is de heer G1 met 5 politieambtenaren en drie ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst aangehouden en wie heeft deze beslissing genomen?

Nadat door de officier van justitie toestemming was gegeven de verdachte G1 buiten heterdaad aan te houden is door de heer Sc., operationeel verantwoordelijke voor het opsporingsonderzoek in deze, om tactische redenen gekozen voor een aanhouding van de verdachte in of nabij zijn woning.

(...) bij de aanhouding (betraden; N.o.) aanvankelijk vier politieambtenaren de woning van verdachte G1 (...). Een vijfde politieambtenaar bleef buiten de woning staan teneinde bewegingen buiten de woning waar te kunnen nemen. Op het moment dat die politieambtenaar vanuit de woning van verdachte tumult hoorde is ook hij de woning binnen gegaan.

De medewerkers van de Algemene Inspectiedienst zaten te wachten in hun op de openbare weg geparkeerd staande dienstauto. Zij zijn met hun onderzoekswerkzaamheden begonnen nadat de verdachte was aangehouden en afgevoerd.

(...)

Onder wiens verantwoordelijkheid zijn de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst opgetreden?

De operationele verantwoordelijkheid bij de aanhouding van de verdachte lag bij de heer Sc., hoofd bestuurlijke politie, district Oost, regiopolitie Drenthe. Het kwalitatieve optreden van de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst vond plaats onder verantwoordelijkheid van drs. Ve., destijds hoofdinspecteur van de Algemene Inspectie Dienst, Inspectie Noord en Oost te Zwolle."

2. Bij brief van 22 mei 2002 deelde de substituut-ombudsman de korpsbeheerder het volgende mee:

"...In vervolg op uw brief van 8 mei 2002 inzake de klacht van de familie G. te E., verzoek ik u de Nationale ombudsman nadere inlichtingen te verstrekken.

In bovengenoemde brief heeft u de Nationale ombudsman antwoord gegeven op de vragen die hij in zijn brief van 31 Januari 2002 aan u had gesteld. U heeft echter geen standpunt ingenomen ten aanzien van verzoekers' klachten, waarop het onderzoek zich richt. Ik verzoek u dan ook alsnog een standpunt in te nemen en aan te geven of u onderdelen van de klacht gegrond acht.

Voorts verzoek ik u de Nationale ombudsman gemotiveerd aan te geven waarom ervoor is gekozen om de heer G1 in of nabij zijn woning aan te houden en waarom deze aanhouding aanvankelijk door vier politieambtenaren is geschied.

Vervolgens verzoek ik u de afloop van deze zaak aan te geven en of de heer G1 na 5 april 2000 alsnog is gehoord. Indien dit niet het geval is, verzoek ik u hiervan de redenen op te geven..."

3. Op 13 juni 2002 reageerde de korpsbeheerder als volgt op deze brief:

"...In genoemde brief d.d. 8 mei 2002 heb ik feiten en omstandigheden weergegeven die ten grondslag lagen aan een verdenking in de zin van artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering jegens de heer G1 van het gebruik van verboden bestrijdingsmiddelen. Gelet op die, in het terzake opgemaakte proces-verbaal weergegeven feiten en omstandigheden, ben ik van mening dat de heer G1 terecht als verdachte is aangemerkt. De aanhouding buiten heterdaad van de heer G1 is - gelet op het proces-verbaal van aanhouding - verricht op last van de officier van justitie in het arrondissement Assen, B. Kennelijk was de officier van justitie dezelfde mening toegedaan.

In dezelfde brief heb ik aangegeven dat bij de aanhouding van de verdachte G1 vier politieambtenaren waren betrokken. Dit is in dergelijke situaties te doen gebruikelijk. Bij een aanhouding en vervolgonderzoek ter plaatse als waarvan in deze zaak sprake is plegen medewerkers van de basispolitiezorg de aan te houden verdachte af te voeren. Daardoor hebben degenen die het vervolgonderzoek uitvoeren de vrije hand om terstond na het afvoeren van de verdachte dat onderzoek te starten. Gelet op hetgeen is omschreven in het proces-verbaal van bevindingen ben ik van mening dat daarbij het optreden van de politie proportioneel is geweest. De klachtencommissie politie Drenthe is tot een zelfde conclusie gekomen.

In mijn reactie in mijn brief d.d. 8 mei 2002 heb ik aangegeven dat om tactische redenen besloten is tot de aanhouding van de verdachte in diens woning. Die reden was dat direct na de aanhouding van de verdachte een onderzoek in diens woning diende plaats te vinden op de aanwezigheid van parathion.

Gelet op hetgeen is verwoord in het proces-verbaal van bevindingen, blijkt dat door de bij de aanhouding aanwezige hulpofficier van justitie Sc., aan de verdachte zowel het doel van de komst van de politie is medegedeeld alsmede de reden van de aanhouding. Daarnaast vond de betrokken hulpofficier van justitie zijn aanwezigheid van belang om de verdachte voorafgaand aan de aanhouding uit te leggen waarom verdachte thuis werd aangehouden en niet naar aanleiding van eerdere telefoontjes van G2 was uitgenodigd op het politiebureau. Deze tactische reden is hiervoor weergegeven.

Uit het eveneens eerdergenoemde proces-verbaal van bevindingen blijkt dat de verdachte G1 tijdens zijn aanhouding verzet heeft gepleegd. Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar is een ambtenaar in de zin van die instructie bevoegd een persoon, die rechte van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aan te leggen. Gelet op de criteria die in artikel 22, lid 2 van diezelfde Ambtsinstructie zijn weergegeven, waarvan het criterium met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de ambtenaar hier met name kan worden genoemd, ben ik van mening dat in de gegeven situatie het gebruik van handboeien rechtmatig en proportioneel is geweest.

De laatste klacht betreft het feit dat de heer G2 niet was toegestaan te gaan en te staan waar hij wilde. Bij gelegenheid van ambtsverrichtingen op de plaats waar deze ambtsverrichtingen plaatsvinden kunnen jegens daar aanwezige personen op grond van artikel 124 van het Wetboek van Strafvordering ordemaatregelen worden genomen die de bewegingsvrijheid van die personen - zelfs zeer indringend - kunnen beperken. Gelet op het vorenstaande ben ik van mening dat de geschetste beperking van de bewegingsvrijheid van de heer G2 valt binnen de genoemde ordemaatregelen.

Met betrekking tot de afloop van het onderzoek kan ik u het volgende meedelen. Op het moment dat de verdachte G1 in verzekering was gesteld kreeg hij last van hartklachten. Vervolgens is een arts geconsulteerd. Op advies van deze arts is de verdachte overgebracht naar het ziekenhuis. Vervolgens is overleg gevoerd met de officier van justitie die daarop de invrijheidstelling van de verdachte gelastte. De verdachte G1 is kort daarop uit het ziekenhuis ontslagen en nadien niet meer gehoord. Het vervolgens opgemaakte proces-verbaal is ingezonden bij het openbaar ministerie te Assen. Daar is de zaak (...) wegens onvoldoende bewijs geseponneerd..."

4.1. In het proces-verbaal van bevindingen van 5 april 2000, opgemaakt door de betrokken ambtenaren W. en Wo., staat het volgende vermeld:

"...Op woensdag 5 april 2000, omstreeks 17.10 uur begaven wij verbalisanten ons, in het gezelschap van drie medewerkers van de Algemene Inspectie Dienst en tevens in het gezelschap van nog twee hierna nader te noemen, opsporingsambtenaren van de regiopolitie Drenthe, district Oost, naar het perceel Sstraat (...) te E., gemeente E.

Dit om aldaar een nader onderzoek in te stellen in het kader van de bestrijdingsmiddelenwet en tevens om de aldaar woonachtige en hierna nader te noemen verdachte G1 aan te houden.

Het genoemde perceel betreft een vrijstaande boerderij.

Nadat wij verbalisanten W. en Wo. en de hierna nader te noemen politieambtenaren Sc., J. en S. het erf van de genoemde boerderij waren opgereden, bleven de medewerkers van

de Algemene Inspectiedienst in hun auto op de openbare weg staan wachten.

In de keuken van het genoemde perceel, dat wij betraden middels de niet afgesloten achterdeur, troffen wij twee mannen, een vrouw en een meisje aan. In een leunstoel zagen wij de verdachte zitten. Hij had zijn benen op een voetbankje liggen. Door Sc., hoofdinspecteur van de regiopolitie Drenthe, werd aan de genoemde bewoners het doel van onze komst uitgelegd. Hij deelde de verdachte tevens mede dat hij, op dat moment, was aangehouden op grond van de bestrijdingsmiddelenwet. Tevens werd hem door Sc. medegedeeld dat hij er van werd verdacht dat hij vergiftigd aas in het jachtveld zou hebben achtergelaten.

Hierop ontstond commotie. De verdachte eiste uitleg. Hierop werd hem nog eens medegedeeld dat hij door de politie was aangehouden. Tevens werd hem nog eens uitgelegd waarom hij was aangehouden. Vervolgens zagen wij dat de man rustig in zijn stoel bleef liggen en dat hij zijn benen eveneens rustig op het genoemde bankje liet liggen. Toen ik, verbalisant W., de man mededeelde dat hij op moest staan en met ons mee moest komen, hoorde ik dat hij tegen mij zei 'waarom moet ik mee?'. Ik, verbalisant W., heb de verdachte vervolgens nog eens uitgelegd dat hij was aangehouden en dat hij nu mee moest komen. Ik, verbalisant W., hoorde dat de man tegen mij zei 'Wie zegt mij dat ik ben aangehouden'. Ik, verbalisant W. heb toen tegen de man gezegd dat hij door DE POLITIE was aangehouden en dat hij nu mee moest komen. Wij, verbalisanten zagen dat de verdachte echter in het geheel geen aanstalten maakte om op te staan. Hierop heb ik verbalisant W. het voetenbankje waarop de verdachte nog steeds zijn voet liet rusten, opzij gezet.

Wij verbalisanten hadden de stellige indruk dat de verdachte zich kennelijk van de domme hield om zijn aanhouding te vertragen. Hierop heb ik verbalisant W. de man bij zijn rechter bovenarm gepakt, dit terwijl ik verbalisant Wo. hem bij zijn linker bovenarm vastpakte. Hierop zagen en voelden wij dat de man zich los probeerde te rukken door onder andere met zijn armen te slaan. Door het grote lichaamsgewicht van de verdachte lukte het ons verbalisanten slechts met moeite om de verdachte uit zijn stoel in een staande positie te krijgen. Wij, verbalisanten, zagen en hoorden dat de verdachte zich niet meewerkend opstelde. Vervolgens hoorden wij, verbalisanten, dat de verdachte wederom vroeg 'Wie zegt dat ik mee moet?'. Ik verbalisant Wo. heb de verdachte nog eens op niet mis te verstane wijze uitgelegd dat hij door DE POLITIE was aangehouden dit omdat hij de bestrijdingsmiddelenwet had overtreden. Wij verbalisanten zagen en voelden dat de verdachte zich aan, onze aanhouding trachtte te onttrekken door zich te draaien om zijn lichaamsas en door met zijn armen te slaan. Hierdoor kwamen ik verbalisant W., in de nauwe keuken, in onbalans.

Op dat moment was ik, verbalisant Wo., genoodzaakt om de verdachte los te laten, dit omdat zijn broer hem te hulp wilde schieten. Ik, verbalisant Wo., stond vervolgens met de rug naar de verdachte toe en ik heb mij verder bezig gehouden met het in toom houden

van de broer van de verdachte. Dit lukte.

Op het moment dat ik verbalisant W. door het gedraai en gedrag van de verdachte in onbalans werd gebracht werd ik door deze meegetrokken. De verdachte kwam eveneens in onbalans en kwam ruglinks tegen een aldaar aanwezige deur terecht. Door het grote gewicht van de verdachte sneuvelde de zich daarin bevindende ruit (0.47 x 1.60 m. groot).

Op dat moment zag ik, W., dat de verdachte een vuist maakte van zijn linkerhand en deze in de richting van mijn gezicht bewoog. Op dat moment heb ik, verbalisant W., om te voorkomen dat ik door de verdachte in het gezicht zou worden gestompt en om het verzet van de verdachte te breken, deze een (1) stomp in het gezicht gegeven. De verdachte liep hierdoor geen letsel op. Vervolgens zag en voelde ik, verbalisant W., dat de verdachte mij met zijn rechterhand bij de keel greep. Ik hoorde dat hij daarbij zei 'Mij op de bek slaan. Ik maak je af'. Hierop heb ik de verdachte aan een zijde van het lichaam geboeid. Samen met de ook ter plaatse zijnde politieambtenaar J., werkzaam bij de afdeling bestuurlijke politiezorg van het district Oost van de regiopolitie Drenthe wist ik verbalisant W. de verdachte naar buiten te geleiden. Hierbij rukte en trok de verdachte in richtingen tegenovergesteld aan die waarin wij hem trachtten te bewegen. Buiten de boerderij gelukte het ons om de verdachte te boeien. De verdachte werd vervolgens ter voorgeleiding overgebracht naar het districtsbureau te E. Zie in deze het proces-van aanhouding.

Behalve de genoemde stomp werd er ten opzichte van de verdachte geen geweld meer toegepast..."

4.2. In het proces-verbaal van aanhouding van 5 april 2000, opgemaakt door de betrokken ambtenaren W. en Wo., staat onder meer het volgende vermeld:

"De aanhouding werd verricht op grond van artikel

10 Bestrijdingsmiddelenwet

180 wetboek van strafrecht

en vond plaats naar aanleiding van het volgende:

Verdachte werd aangehouden ter voorgeleiding voor een hulpofficier van justitie op bevel van de genoemde officier van justitie ter zake overtreding van de bestrijdingsmiddelenwet.

Ter geleiding voor een hulpofficier van justitie,

werd de verdachte onverwijld overgebracht naar het bureau van politie te E.

Na aankomst op genoemd bureau op woensdag 05-APR-00 te 17:30 uur,

werd de verdachte op 05-APR-00 te 17:31 uur voorgeleid aan: Wij.,

inspecteur van politie Drenthe, district Oost,

als zodanig hulpofficier van justitie."

4.3. In de machtiging tot binnentreden van 5 april 2000, afgegeven door hulpofficier van justitie Sc., staat het volgende vermeld:

"...De als zodanig aangewezen hulpofficier van justitie,

Sc.

hoofdinspecteur van politie Drenthe, district Oost

geeft in opdracht van de officier van justitie B., gelet op: de Algemene Wet op het Binnentreden en op artikel 54 van het wetboek van strafvordering

machtiging aan:

naam: S.

hoedanigheid: agent van politie

voor de aanhouding van:

(...) G1

terzake: overtreding van artikel 10 lid 1 van de Bestrijdingsmiddelenwet ivm artikel 1a lid 1 van de WED

voor de inbeslagneming van: parathion en injectiespuiten en dood jachtwild

zonder toestemming van de bewoner binnen te treden,

in de woning gelegen aan: de S-straat te E.

in iedere woning waarin de bedoelde persoon/het bedoelde goed zich bevindt of verondersteld wordt zich te bevinden.

bepaalt voorts dat:

voor zover het doel van het binnentreden dit vereist degene die bevoegd is zonder toestemming van de bewoner binnen te treden zich door anderen kan doen vergezellen.

Deze machtiging is van kracht op de dag waarop zij is afgegeven tot:

datum: 7 april 2000..."

5. In het proces-verbaal van verhoor van G1 van 5 april 2000, opgemaakt door politieambtenaar S., staat onder meer het volgende vermeld:

"Ik jaag al vanaf mijn achttiende jaar. Mijn jachtveld ligt hier in de buurt, ongeveer 61 hectare. Voor een deel op eigen grond en voor een deel op grond van de BBL.

Het jachtveld ligt rondom onze boerderij, links van de (...). Ik ben lid van een Wildbeheerseenheid. Ik ben geen lid van de Koninklijke Jagers Vereniging (KNJV).

Ik kom heel regelmatig in mijn jachtveld. Ik doe dat niet op vaste momenten, maar zoals het mij uitkomt. Ik heb daar alle tijd voor. Twee jaar geleden ben ik geopereerd in Zwolle. Ik heb toen een nieuwe hartklep gekregen. Sindsdien werkt mijn geheugen ook niet goed meer. Ik ben toen twee keer achter elkaar geopereerd. Als mijn broer toen niets had gedaan, was ik er niet meer geweest. Na mijn eerste operatie was er namelijk een lek ontstaan. Ik ben daarna 's avonds om 11 uur nog een keer geopereerd. Na die twee operaties achter elkaar werkt mijn geheugen niet goed meer. Ik werk sindsdien ook niet meer op de boerderij. Ik kom bijna dagelijks buiten in het veld, ook in mijn jachtveld. Afgelopen zaterdag (opmerking verbalisanten: dat was zaterdag 1 april 2000) ben ik vermoedelijk ook wel in mijn jachtveld geweest met mijn hond. Dat is een zwarte hond. Maar mijn geheugen is niet zo best meer. Het kan dus best dat ik er zaterdag met mijn auto geweest ben en met mijn hond. Ik heb een witte auto, een Volkswagen Caddy. Die gebruik ik samen met mijn broer. Die auto heeft achter geen klep, maar een deur. Die deur heb ik open gehad en via die deur is mijn hond in de auto gekomen. Ik schiet in mijn veld wel duiven en konijnen. Verder valt er niet veel te schieten. Soms doe ik ook eksters en gaaien. Ik weet niet of er roofdieren in het veld zitten. Die zie je bijna nooit. Wel buizerden en torenvalken; en reeën die zijn er hier veel. Ik heb een afschotvergunning voor een paar reeën.

U vraagt mij of ik dode dieren in mijn jachtveld heb gevonden. Die vind ik nooit. Ik weet dat er langs die afvoer vossenholen zitten. Maar ik heb daar op de rand geen vossen sporen gezien. Dus er zal wel geen vos zijn.

Toen ik er was, lagen er geen eksters, er lagen wel veren. Verder lag er niets. Ik heb geen vergiftigde dieren neergelegd.

(Wij verbalisanten hebben toen een schets gemaakt van het jachtveld ter plaatse en de verdachte laten aanwijzen waar het vossenhol was en waar hij zijn auto had geparkeerd.)

Ik ben daar op zaterdagmiddag in het bos bij het vossenhol aan de slootkant gelopen (verdachte wijst dit aan op de schets). Ik weet alleen niet meer precies hoe laat. Er liggen daar in het bos veel meer vossenholen. (verdachte wijst die aan op de schets). Daar aan de kant bij de sloot (verdachte wijst de plek aan op de schets) ligt ook een vossenhol. Maar daar zit geen vos.

Er lagen wel veren; er lagen geen vogels. Er stonden geen afdrukken van een vos in het zand. Als ze mij daar bij gezien hebben dan kan dat best. Mijn geheugen is niet zo best. Maar wat zou dat? Wat ik daar deed (verdachte haalt schouders op). U zegt dat ik gezien ben met een plastic zakje; dat kan best. Wat daar inzat (schouderophalen van verdachte). Ik heb geen vergiftigde dieren uitgelegd. Wie dat dan wel gedaan heeft? (schouderophalen)."

6. In het proces-verbaal van verhoor van getuige X van 5 april 2000, opgemaakt door politieambtenaar S., staat het volgende vermeld:

"...Naar aanleiding van de gebeurtenissen met vergiftigd aas en dode vogels in het O-bos Noord en het bosje ten noorden hiervan (...) ben ik regelmatig in de buurt van deze bossen geweest om daar op verzoek van de boswachter K. van SBB toezicht te houden.

Zaterdagmiddag 1 april 2000 rond 14.20 uur heb ik een bezoek gebracht aan de plaats bij het vossenhol in het bosje dat op de kaart is aangegeven met B, daar waar de afgelopen dagen vogels lagen die vermoedelijk met vergif zijn ingesmeerd.

Op die tijd heb ik op die plaats geen dode vogels of andere dieren aangetroffen. Wel heb ik toen het zand bij een pijp van de vossenburcht zodanig met takken aangeveegd, dat het leek of een vos aan het krabben was geweest. Daardoor ook stonden er in het zand geen poot- of voetafdrukken meer. Vervolgens ben ik op de fiets in de buurt van de bossen gaan rondrijden. Daarbij heb ik steeds de omgeving van het vossenhol in de gaten gehouden. Op een gegeven moment kwam ik aanrijden over het fietspad dat vlak langs de plaats waar het vossenhol ligt, loopt. Dat is het fietspad aan het einde van de Tweede Groene Dijk. Ik zag toen aan het begin van dit fietspad, vlak bij het O-bos een witte bestelauto (waarschijnlijk merk volkswagen) staan. Ik zag dat het kenteken van die auto XYZ was. Ik heb dat nummer direct genoteerd. Op het land naast het fietspad waarop ik fietste, zag ik toen een man, leeftijd ongeveer 60 jaar, grijs haar, staan. Hij had een groene legerjas en een blauwe spijkerbroek aan. Ook droeg de man laarzen. De man had een middelgrote zwarte hond bij zich. Het viel mij op dat de man toen, het was ongeveer 15.50 uur, een plastic draagtasje in zijn linkerhand droeg. Dit tasje was enigszins opgerold. De kleur van het tasje deed mij denken aan een slagerstasje van bijna doorzichtig plastic zoals je dat wel krijgt bij de slager of de groentenman.

Omdat ik direct dacht aan de persoon die aas uitlegt, ben ik de man zo onopvallend mogelijk voorbij gereden. Ik zag toen dat de man wat stond te aarzelen en naar zijn hond begon te kijken.

Hij bleef toen ook enige tijd op een plek staan. Ik ben toen langs hem heen gefietst in de richting van het O-bos; voor dit bos ging ik linksaf langs de bosrand. Op een afstand van ongeveer 250 meter van de man af, ben ik met mijn fiets een bospad ingereden. Vanaf de bosrand heb ik toen liggend de man met mijn verrekijker (versterking 12*40)

gadegeslagen.

Toen heb ik ook via mijn mobiele telefoon de boswachter K. gebeld en hem gevraagd direct te komen omdat ik dacht dat de man die aas uitlegt aanwezig was. Toen ik eenmaal daar liggend uit het zicht van de man was, zag ik dat die regelrecht, doch met langzame tred, in de richting liep van de vossenburcht waar eerder de dode dieren gevonden waren.

Ik kon de man die langs de bosrand in de richting van het vossenhol liep via mijn kijker goed volgen. Ik zag hem steeds tussen de struiken en bomen door. De man liep op een paadje achter een heuveltje/zandkop die langs dit paadje ligt, doch doordat de man groter was dan het zandheuveltje hoog is, zag ik duidelijk door zijn lichtgrijze haar waar hij naar toe liep. Toen de man bij de vossenburcht aankwam waar ik steeds de met gif behandelde vogels gevonden had, kwam hij over de heuvel heen om bij die plaats te komen. Deze plaats ligt tussen een oud kanaaltje en de heuvel. Vanaf dit moment zag ik hem helemaal weer tot dat de man bij de exacte plaats aankwam, nu zag ik hem vanaf kniehoogte en hij stond met de rug naar mij toe en bukte dan om daar kennelijk een of meerdere handelingen te verrichten. Nadat de man weer overeind kwam liep hij toch enigszins versneld weer naar het paadje toe wat in het bos achter die zandheuvel ligt. De afstand van deze bewuste plaats tot aan de heuvel is ongeveer zeven meter. De man liep heel rustig weer naar de plaats waar de auto geparkeerd stond. Ik zag dat hij de achterdeur van de auto opendeed. Ik zag dat hij nog even over het land keek. De hond ging achter in de auto; de man deed de deur dicht en reed om 16.06 uur weg door het O-bos in de richting van de (...).

Vlak voor dat de man wegreed, dat was op mijn horloge 16.03 uur kwam de mij bekende heer Y uit (...) met zijn hond naar de plaats waar ik in de bosrand zat. De hond van Y sloeg namelijk op mij aan toen Y mij voorbij wandelde. Ik ben toen uit mijn dekking omhooggekomen, en heb even met Y gepraat. Ik vroeg hem toen of hij wist wie de man bij de auto was. Y zei toen dat dat naar zijn mening G1 was. Y liep daarop verder met zijn hond.

Als ik de man die daar liep weer zie, kan ik hem herkennen. Ik heb vervolgens de komst van K. afgewacht en ben toen samen met hem naar het vossenhol gelopen. Daar vonden wij vlak bij het hol twee eksters. Die vogels lagen er niet toen ik eerder die middag bij het hol was. Ik ben vanaf een uur die middag steeds in de buurt van dit bosje en het vossenhol geweest en heb in dat bos niemand anders waargenomen dan alleen die man met de zwarte hond. Tussen het moment waarop ik de man met hond op het fietspad zag en het moment waarop K. bij mij kwam is er door mij niemand dan die ene man en Y in de omgeving gezien. Vanaf mijn observatiepunt in het O-bos kon ik de omgeving van het vossenhol zo goed zien, dat als er iemand behalve de man bij het vossenhol was geweest, ik dat gezien zou hebben. Op woensdag 5 april 2000 belde u mij om ongeveer 19.00 uur op en vroeg mij op het bureau te komen om te zien of ik iemand herkende. Om ongeveer 19.15 uur zag ik via een confrontatiespiegel in een verhoorkamer hier een man zitten. Ik

heb die man en face en daarna en profiel goed kunnen bekijken. Met name toen ik hem en profiel zag, zag ik dat het dezelfde man was die ik afgelopen zaterdag in het veld via mijn kijker bij het vossenhol heb gezien..."

7. In het proces-verbaal van verhoor van getuige K. van 5 april 2000, opgemaakt door politieambtenaar S., staat het volgende vermeld:

"...Ik ben boswachter in de boswachterij E. van Staatsbosbeheer. Het gebied O-bos gelegen in (...), gemeente E. behoort tot mijn beheersgebied. Ik ben buitengewoon opsporingsambtenaar, akte van aanstelling nummer (...).

In het genoemde O-bos Noord te (...), gemeente E. en in de directe omgeving van dit bos zijn de afgelopen jaren regelmatig vergiftigde roofvogels en vermoedelijk vergiftigde vossen aangetroffen. Bij onderzoek van de roofvogels bleek dat deze dieren met behulp van parathion zijn omgebracht. De roofvogels bleken te zijn vergeven met behulp van een met parathion ingesmeerde duif.

Naar aanleiding van deze voorvallen is door mij dit voorjaar extra aandacht besteed aan het gebied O-bos.

Op zondag 27 februari 2000 kwam bij mij de mij bekende Z. Deze verricht in mijn opdracht onderzoek aan roofvogels in het O-bos. Z toonde mij een dode postduif en twee dode buizerden. Ik zag dat de dieren versdood waren. Z verklaarde de dieren gevonden te hebben in het O-bos Noord. De borstkas van de duif was opengesneden; het zichtbare vlees van het dier toonde een blauwe kleur.

De drie vogels zijn voor onderzoek opgestuurd naar ID-Lelystad. In de omgeving van de door Z aangegeven plek heb ik vervolgens nog twee dode buizerden aangetroffen. Deze dieren waren te oud om nog voor onderzoek opgestuurd te kunnen worden.

Uit de onderzoeksrapporten (...) van ID-Lelystad blijkt dat de ingestuurde buizerden zijn gestorven ten gevolge van een parathionvergiftiging. Bron van deze vergiftiging blijken de met parathion bewerkte duiven.

Op woensdag 29 maart 2000 kreeg ik een melding van de mij bekende X, die in mijn opdracht vogelonderzoek doet in het O-bos. Deze meldde mij via een mobiele telefoon dat hij zich bevond in een bosperceel nabij het O-bos en wel bij een daar gelegen vossenburcht. Hij zag daar toen bij de burcht een witte kip en een Vlaamse gaai liggen.

Ik vroeg hem of hij iets aan de dieren zag. Hij zag niets. Daarop vroeg ik hem de vogels om te draaien. Hij vertelde mij toen, dat de witte kip aan de onderzijde blauwe plekken vertoonde. Ik heb hem toen gevraagd de vogels mee te nemen. Twee dagen later, op 31 maart 2000 heb ik de vogels bij hem opgehaald. Op zondag 2 april heb ik de dieren overhandigd aan S. Deze heeft de vogels voor onderzoek opgestuurd naar het IDLelystad

te Lelystad.

Op zaterdag 1 april 2000 heb ik rond 08.00 uur postgevat nabij het vossenhol waar X eerder die week vermoedelijk vergiftigde vogels aantrof. Tijdens dit posten heb ik in het betreffende bosje rondgelopen. Ik vond daar toen nog een dode buizerd en een vogel ter grootte van een duif. Deze dieren waren te oud om nog voor onderzoek op te sturen. Ik zag dat de buizerd sterk verkrampte poten had, dit is een aanwijzing voor vergiftiging. Het vossenhol bevindt zich in een zandkop direct naast een oude veenwijk. Aan de vorm en grootte van de twee pijpen stelde ik vast dat het hier gaat om een vossenhol. Tevens zag ik dat bij een pijp een vers opgeworpen zandbaan was gemaakt, vermoedelijk door een vos. In de omgeving van het hol zag ik toen geen dode dieren liggen. Wel zag ik nog veren van vermoedelijk een duif in de omgeving op de grond liggen. Om plus minus elf uur die morgen verliet ik de plek waar ik poste.

Op zaterdag 1 april 2000 te omstreeks 16.00 uur werd ik telefonisch benaderd door X. Deze verklaarde mij dat hij zich nabij het vossenhol bevond en dat daar zojuist iemand door hem in de omgeving was gesignaleerd. Hij vroeg mij direct te komen omdat X vermoedde dat degene die het aas uitlegt was gearriveerd. Ik stapte direct in mijn dienstauto en ging naar de aangegeven plek. Tijdens de rit heb ik telefonisch contact met X gezocht. Deze hield mij gedurende de rit op de hoogte van de gang van zaken. Toen ik bij X kwam bleek de vermoedelijke dader van de vergiftiging al te zijn vertrokken. X vertelde mij toen dat degene die hij bij het vossenhol had gezien een zekere G1 was. G1 is ter plaatse jachthouder.

Op zaterdag 1 april 2000 te omstreeks 16.15 uur zijn X en ik naar het vossenhol gelopen. Ik zag daar toen twee eksters liggen op een afstand van ongeveer 4,5 meter van de zandbaan voor een van de pijpen. Ik zag dat de beide eksters blauwe plekken op de veren vertoonden. Ik heb de beide eksters ter plaatse gelaten en mij telefonisch in verbinding gesteld met S. Wij hebben toen besloten de volgende ochtend ter plaatse te gaan posten en eventueel verder actie te ondernemen.

Op zondag 2 april 2000 te omstreeks 07.00 uur bevond ik mij weer bij de vossenburcht. Ik werd toen vergezeld door een hoofdagent van politie Drenthe. Rond 08.30 uur kregen wij gezelschap van St. en M., beide controleur Flora en Fauna van de AID en S.

Rond 10.30 uur ben ik vergezeld van S. naar het politiebureau van E. gegaan om verder actie in deze zaak voor te bereiden. Wij hebben toen de beide eksters meegenomen..."

8. In het proces-verbaal van verhoor van getuige K. van 7 april 2000, opgemaakt door politieambtenaar S., staat het volgende vermeld:

"...Ik ben boswachter in de Boswachterij E. van Staatsbosbeheer. Ik ben buitengewoon opsporingsambtenaar, akte van aanstelling nummer (...).

In mijn beheersgebied vinden vergiftigingen van vogels plaats. In dit kader heb ik gesproken met de mij bekende Y, die woont (...) te (...). Y is een natuurliefhebber. Hij wandelt bijna dagelijks in het O-bos (...).

Op donderdag 6 april 2000 omstreeks 15.00 uur trof ik Y in de omgeving van het O-bos.

Y verklaarde mij daar toen het volgende:

'Op zaterdag 1 april 2000 omstreeks 16.00 uur liep ik te wandelen. Ik kwam toen X tegen bij de ingang van de zandweg in het O-bos bij de Tweede Groene Dijk.

Ik was daar aan het wandelen. Mijn hond zag dat er iemand daar in het bos zat. Die man kwam daaruit en ik zag dat het X was. Die kwam naar mij toe en vroeg mij of ik wist van wie de witte auto was die aan het einde van het bos op het voor auto's doodlopende weggetje stond. Ik heb toen het volgende gezegd.

Volgens mij is de auto van G1. De man die er nu bijstaat is volgens mij G1. Die komt hier wel vaker; het is een grote stroper.

Ik wil niets met hem te maken hebben. Hij is mij veel te gevaarlijk. Hij is niet te vertrouwen. Mijn hond heeft hier verleden jaar in het bos aan iets gevreten. Die is toen erg ziek geworden.

Y heeft mij toen nog verteld dat hij mij dit wel wil verklaren maar dat hij geen verklaring bij de politie wil ondertekenen, omdat hij te bang is voor G1..."

9. In het proces-verbaal van 30 juni 2000, opgemaakt door politieambtenaar Sc., staat het volgende vermeld:

"...Op woensdag, 5 april 2000 heb ik samen met de collega's W., Wo., J. en de vrijwillige politieambtenaar S. de verdachte G1 in zijn woning S-sstraat (...) te E. aangehouden. Ter aanvulling van het ambtelijk verslag van de collega's W. en Wo. verklaar ik het volgende:

Wij verbalisanten waren allemaal in uniform gekleed.

Wij verbalisanten hebben de woning van de verdachte via de achterdeur betreden. Aan deze deur was geen bel gemonteerd. Wij betraden door deze deur de woning omdat dat op het platteland de gewoonte is. Toen wij de achterdeur geopend hadden, heb ik onze komst aangekondigd door het woord 'politie' te roepen. Ondertussen zijn wij via de gang naar de (woon)keuken gelopen.

In de (woon)keuken aangekomen troffen wij twee mannen, een vrouw en een meisje aan.

Ik heb het doel van onze komst medegedeeld. Tegen de verdachte heb ik gezegd, dat hij was aangehouden op grond van de bestrijdingsmiddelenwet. Daarbij heb ik een nadere

uitleg gegeven door tegen de verdachte te zeggen, dat hij ervan werd verdacht vergiftigd aas in het jachtveld te hebben achtergelaten.

Direct daarop ontstond een hectische toestand in de (woon)keuken. Er werd met name door de broer van de verdachte gevraagd of dat zo maar kon. Ik heb dat bevestigd en heb daarop de machtiging getoond. Dat is zowel aan de verdachte als aan zijn broer, die zich nadrukkelijk met zaak bemoeide, gedaan.

Verder verwijs ik naar het ambtelijk verslag, dat door de collega's W. en Wo. is opgemaakt..."

10. In het proces-verbaal van bevindingen van 28 november 2000, opgemaakt door politieambtenaar S., staat het volgende vermeld:

"...AANLEIDING ONDERZOEK

Op maandag 28 februari 2000 ben ik, S., telefonisch benaderd door de boswachter K. van de boswachterij E. Deze vertelde mij dat er in het O-bos onder (...) in de gemeente E. twee buizerden en twee duiven vers dood waren aangetroffen. Gezien de insnijding in de borstkas en de blauwe kleur van het openliggende vlees van de duiven, was hier vermoedelijk sprake van opzettelijke vergiftiging.

Onderzoek

Ik, S., heb op 2 maart 2000 uit handen van K. twee buizerden en een duif in ontvangst genomen (de andere duif is door K. separaat per post aan ID-Lelystad verzonden) en ze voor onderzoek opgestuurd naar ID-Lelystad, postbus 65 te Lelystad.

Op 29 maart 2000 en 19 april 2000 ontving ik, S., onder nummer (...) uitslagen van door ID-Lelystad verricht onderzoek. De twee buizerden zijn gestorven ten gevolge van een parathionvergiftiging. Bron van deze vergiftiging zijn de met parathion bewerkte duiven. De voornoemde uitslagen van het ID-Lelystad zijn als bijlagen 1 en 2 bij dit proces verbaal gevoegd.

Op zaterdag 1 april 2000 te omstreeks 18.00 uur had ik, S., wederom telefonisch contact met K. Deze deelde mij toen mede dat er die middag was gezien dat er door een man aas was uitgelegd bij een vossenhol nabij het O-bos.

K. had daar twee eksters aangetroffen die blauw waren van de parathion. Ook vertelde hij mij nog, dat er eerder die week op dezelfde plaats een witte kip met blauwe plekken op de veren en een Vlaamse gaai waren gevonden. K. vertelde dat hij de eksters had laten liggen en hij stelde voor daar de volgende ochtend te gaan posten. Daartoe is toen besloten.

ONDERZOEK TER PLAATSE

Op zondagochtend 2 april 2000 te omstreeks 08.15 uur kwam ik, S., ter plaatse in het O-bos. Ik was toen in gezelschap van St., controleur Flora en Fauna van de Algemene inspectie dienst.

De boswachter K. van Staatsbosbeheer was toen al ter plaatse in gezelschap van een politieambtenaar.

Even later kwam ook de controleur Flora en Fauna M. ter plaatse.

Wij hebben bij het vossenhol waar de eksters lagen tot ongeveer 10.00 uur gepost. In de tussenliggende tijd heeft K. ons verteld wat er de vorige middag was gebeurd. Er was toen namelijk door een getuige X gezien dat een zekere G1 bij het vossenhol twee eksters had uitgelegd. Rond 10.00 uur zijn K. en ik, S., naar het politiebureau van E. gegaan om daar te overleggen over de mogelijkheid om de verdachte G1 aan te houden. M. en St. zijn ter plaatse bij het vossenhol achtergebleven.

De beide bij het vossenhol gevonden eksters zijn door mij meegenomen. Ik, S., heb deze dieren evenals de mij later die zondagmiddag door K. gebrachte witte kip en de Vlaamse gaai (zoals eerder vermeld die week ter plaatse aangetroffen) voor onderzoek opgestuurd naar ID-Lelystad. Op 13 september 2000 ontvingen wij onder nummer (...) de uitslag van het door ID-Lelystad uitgevoerde onderzoek. De kadavers zijn bewerkt met parathion en werden kennelijk uitgelegd ter opzettelijke vergiftiging van aaseters. De in een ekster aangetroffen dosis bedroeg 275.000 mg per kg droge stof. Een hoeveelheid van 4 tot 86 mg. per kg. droge stof is reeds dodelijk voor een roofvogel van 1 kg. zoals bijvoorbeeld een buizerd.

HOREN GETUIGEN

De getuige X werd ter zake op 5 april 2000 te omstreeks 19.50 uur gehoord op het politiebureau van E.

De getuige K. werd ter zake op 7 april 2000 te omstreeks 10.29 uur en 11.45 uur gehoord op het politiebureau van E.

AANHOUDING EN BINNENTREDING

Na overleg met de piketofficier van justitie B. is toen besloten de verdachte G1 als verdachte van overtreding van artikel 10 lid 1 van de Bestrijdingsmiddelenwet buiten heterdaad aan te houden.

Met dit doel en in het bezit van een schriftelijk machtiging tot binnentreden woning ben ik, S., toen tezamen met de reeds genoemde controleurs Flora en Fauna St. en M. en twee

ambtenaren van de regiopolitie Drenthe gegaan naar de woning van de verdachte aan de S-sstraat (...) te E.

De verdachte, G1 bleek niet thuis te zijn.

Daarop is na ampel beraad besloten, mede gezien het feit dat een eveneens in de Sstraat (...) wonende broer van de verdachte refereerde aan het feit dat wij inbreuk maakten op de zondagsrust van hem en zijn familie, die dag geen verdere actie te ondernemen.

Op woensdag 5 april 2000 te omstreeks 17.10 uur vervoegden wij ons wederom bij het perceel Sstraat (...) te E. Zie hiervoor het proces verbaal van aanhouding van de verdachte G1.

ONDERZOEK WOONLOCATIE

Nadat verdachte G1 was aangehouden en reeds in de politieauto wachtte op overbrenging naar het politiebureau van E., heb ik, S., van de verdachte de uitlevering van parathion, injectiespuit (en) en jachtwild gevorderd.

Verdachte G1 gaf daarop aan dat de parathion zich in de kelder van de boerderij bevond. Jachtwild had hij in een schuur hangen.

Bij onderzoek werd inderdaad parathion aangetroffen in de kelder van de boerderij. Zie hiervoor het proces verbaal van bevindingen en het kopie kennisgeving van inbeslagneming van V., controleur Bestrijdingsmiddelen van de Algemene Inspectiedienst, inspectie Noord en Oost. Deze zijn als bijlagen 4 en 5 bij dit proces verbaal gevoegd.

Uit dit proces verbaal blijkt dat in strijd met de bepalingen van de Bestrijdingsmiddelenwetgeving in de kelder van het perceel S-sstraat (...) een aantal bestrijdingsmiddelen was opgeslagen. Naast de in het proces verbaal van V. genoemde bestrijdingsmiddelen, trof ik, S., een spuitflacon aan met de opdruk super ontvetter muscle. Op deze flacon was geschreven parathion opgelost. De door V. aangetroffen verpakkingen parathion zijn evenals de spuitflacon door mij, G., voor onderzoek overgebracht naar het RIKILT te Wageningen. Op 25 oktober 2000 ontvingen wij de uitslag van het RIKILT, Wageningen, gedateerd 10 mei 2000. De conclusie van dit onderzoek luidde dat de drie ingestuurde verpakkingen parathion bevatten. Echter er bestond geen overeenkomst tussen de parathion aangetroffen op het kadaver van een door ID-Lelystad aan RIKILT verzonden ekster afkomstig uit de zending onder nummer 554183,DSU (zie bijlage 3) en de drie door RIKILT onderzochte verpakkingen parathion. De uitslag van het RIKILT is als bijlage 6 bij dit proces verbaal gevoegd.

In een op het erf van de woning gelegen schuur trof ik, S., een zestal geslachte duiven aan.

Vervolgens onderzocht ik, S., samen met genoemde V. en de eveneens in het perceel S-sstraat (...) wonende broer van de verdachte een tegenover de boerderij liggende losstaande schuur. Daar troffen wij niets ter zake doende aan.

HOREN VERDACHTE

Hierna begaf ik, S., mij naar het politiebureau van E.

Daar startte ik en verbalisant G. het verhoor van de verdachte G1. Tijdens dit verhoor heeft de getuige X, middels een confrontatiespiegel, gekeken naar de verdachte. Hij herkende daarbij de verdachte G1 als de man die hij op zaterdag 1 april 2000 zag bij het vossenhol gelegen nabij de tweede groene dijk.

Op 5 april 2000 te omstreeks 20.45 uur is verdachte G1 in verzekering gesteld.

Omstreeks 21.00 uur klaagde de verdachte over problemen met zijn hart. De gewaarschuwde arts vond onderzoek in het ziekenhuis noodzakelijk. Daarop is de verdachte voor onderzoek naar het ziekenhuis van E. gebracht.

Omdat wij meenden dat het niet verantwoord was de verdachte na onderzoek in het ziekenhuis weer terug te brengen naar het politiebureau is door ons besloten, de verdachte heen te zenden.

Dit in opdracht van de dienstdoende hulpofficier van justitie.

UIT HET VOORGAANDE VOORTVLOEIENDE STRAFBARE FEITEN

Het vergiftigen van buizerden is in strijd met artikel 5 Vogelwet 1936. Dit artikel stelt dat het doden, pogen te doden etc. van beschermde vogels is verboden. De buizerd (*Buteo buteo*) behoort tot de beschermde vogels als bedoeld in artikel 1 onder 2 van de Vogelwet 1936. Artikel 5 van de Vogelwet 1936 is genoemd onder artikel 1a, tweede lid van de Wet op de Economische Delicten.

Het gebruik van parathion (een doodshoofdmiddel) aangebracht op aas bedoeld voor het opzettelijk vergiftigen van roofdieren is in strijd met artikel 10 lid 1 Bestrijdingsmiddelenwet 1962, juncto artikel 5 lid 2 van dezelfde wet. Artikel 10 lid 1 wordt genoemd in artikel 1a onder 1 van de Wet op de Economische Delicten.

De in dit proces-verbaal ambtshalve beschreven wijze van bewaren van bestrijdingsmiddelen (parathion, een doodshoofdmiddel) is in strijd met artikel 8 van het Bestrijdingsmiddelenbesluit. Dit besluit is gebaseerd op artikel 13 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 en genoemd onder artikel 1a lid 3 van de Wet op de Economische Delicten..."

11. In het proces-verbaal van 15 februari 2001, opgemaakt door politieambtenaar S., staat onder meer het volgende vermeld:

"Aan het proces-verbaal hebben de volgende verbalisanten meegewerkt

1. S.
2. Sc.
3. Wo.
4. J.
5. W.
6. G. (controleur natuurbescherming van de AID)
7. V. (controleur bestrijdingsmiddelen van de AID)

Verder treden in deze zaak als getuigen op:

1. X
2. K. (boswachter staatsbosbeheer en als zodanig bijzonder opsporingsambtenaar)
3. Y.

Ter aanvulling op het eerder opgemaakte proces-verbaal van bevindingen (...) treft u hieronder een chronologisch overzicht aan van de bevindingen vanaf 1 april 2000.

Op 1 april 2000 omstreeks 13.00 uur bevindt getuige 1 zich in de omgeving van het vossenhol in het bosperceel O-bos Noord te (...). Die dag, omstreeks 14.20 uur gaat getuige 1 naar het vossenhol toe. Hij ziet dan dat bij het vossenhol geen dode vogels of andere dieren liggen. Getuige 1 veegt vervolgens de grond voor het vossenhol zodanig met takken aan, dat er in het zand geen poot- of voetafdrukken meer te zien zijn. Daarna is getuige 1 op zijn fiets in de buurt van het vossenhol gaan rondrijden. Hij heeft de omgeving daarvan steeds in de gaten gehouden en hij heeft al die tijd niemand gezien. Eerst omstreeks 15.50 uur op die zelfde datum ziet getuige 1 een man met een plastic draagtasje in de hand op het fietspad bij het vossenhol. Even daarvoor had hij gezien, dat die man uit een witte bestelauto met kenteken XYZ kwam. Dit kenteken staat op naam van G, S-straat (...) te E. Getuige 1 verklaart dat hij vanaf dat moment de man in de gaten heeft gehouden met een verrekijker op een afstand van ongeveer 250 meter. De verrekijker heeft een sterkte van 12 x 40. Getuige 1 ziet de man in de richting van het vossenhol lopen. Bij dit vossenhol ziet getuige 1 dat de man een aantal handelingen uitvoert. Om 16.03 uur, die dag spreekt getuige 1 met getuige 3. Beide getuigen troffen elkaar in het

bosperceel, waar getuige 1 zich op dat moment bevond. Getuige 3 vertelt aan getuige 1 dat hij de betreffende man óók heeft gezien en dat deze man naar zijn mening de hem bekende G1 was. Omstreeks 16.06 op dezelfde dag ziet getuige 1 G1 in zijn auto stappen en wegrijden. Even daarvoor omstreeks 16.00 uur belt getuige 1 met zijn mobiele telefoon met getuige 2 en vraagt deze ter plaatse te komen. Rond 16.15 uur, die dag gaan getuigen 1 en 2 naar het vossenhol en zien daar 2 kadavers van eksters liggen. Zij zien blauwe vlekken op de veren van de eksters. Ze laten de eksters bij het vossenhol liggen. (...)

Vervolgens belt op zaterdag, 1 april 2000 omstreeks 18.00 uur getuige 2 met verbalisant 1. In overleg besluiten zij de volgende ochtend, zondag 2 april 2000 bij het vossenhol te gaan posten.

Op zondag, 2 april 2000 omstreeks 7.00 uur gaat getuige 2 posten met een medewerker van de regiopolitie Drenthe, nabij het vossenhol. Omstreeks 8.15 uur die dag arriveren daar ook de verbalisant 1 en de controleurs Flora en Fauna van de AID, St. en M. Tot omstreeks 10 uur gebeurt er niets in de omgeving van het vossenhol. Daarop gaan verbalisant 1 en getuige 2 naar het politiebureau te E. voor overleg.

St. en M. blijven bij het vossenhol achter.

Uit de verklaring van getuige 2 en de te naam stelling van het kenteken van de auto blijkt dat de aangetroffen man G1 (...) moet zijn. Deze is jachthouder ter plaatse.

Met de dienstdoende hulpofficier van justitie Br. en de piketofficier van justitie B. is vervolgens overleg gevoerd.

De officier van justitie geeft toestemming de verdachte G1 buiten heterdaad aan te houden ter zake van vermoedelijke overtreding van de bestrijdingsmiddelenwet.

Op 2 april 2000 omstreeks 11.30 uur vervoegen de verbalisant 1, 2 medewerkers van de regiopolitie Drenthe en de controleurs St. en M. van de AID zich bij perceel (...) te E. Daar aangekomen bleek, dat er in dit perceel 2 personen met de naam G woonachtig waren en omdat niemand van de aanwezige opsporingsambtenaren de verdachte kent, is er die dag geen actie ondernomen om tot aanhouding van de verdachte G1 over te gaan.

Op woensdag 5 april 2000, omstreeks 17.10 uur vervoegen de verbalisanten 1,2,3,4 en 5 zich bij het perceel (...) te E. met de bedoeling de verdachte G1 aan te houden en parathion, injectiespuiten en door jachtwild in beslag te nemen (zie machtiging binnentreden woning (...)) (Deze verbalisanten werden vergezeld door 3 ambtenaren van de AID. Deze hebben de woning van de verdachte niet betreden, maar zijn buiten op de openbare weg blijven wachten.

Voor de aanhouding, die omstreeks bovengenoemd tijdstip (17.10 uur) plaatsvond verwijst ik naar het proces-verbaal van bevindingen van de verbalisanten 3 en 5 (...) en naar een

ongenummerd proces-verbaal van verbalisant 2 (d.d. 30 juni 2000). Bij de aanhouding pleegde de verdachte verzet en voldeed daardoor niet aan een bevel of vordering krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening. Namelijk de verdachte weigerde na herhaalde sommaties vanuit zijn stoel op te staan en mee te gaan naar het bureau van politie te E. Bij de ontstane worsteling tussen de verdachte en de verbalisanten 3 en 5 is geweld toegepast door de genoemde verbalisanten.

(...)

Op het moment dat de verdachte G1 op het punt staat over gebracht te worden naar het bureau van politie te E., vordert verbalisant 1 van de verdachte de uitlevering van zijn parathion, injectiespuiten en jachtwild. Daarop geeft G1 aan, dat wanneer er parathion is, dat in de kelder onder het schuurgedeelte van de woning moet staan en dat jachtwild in een schuur op het erf hangt.

Nadat de verdachte is afgevoerd gaan verbalisanten 1 en 7 alsmede de vrouw van de broer van de verdachte naar de kelder onder de schuur. Deze kelder was door middel van een trap vrij te betreden. De kelder was niet afgesloten en op de openstaande toegangsdeur van de kelder was geen waarschuwingssignaal inzake giftige stoffen aangebracht.

Op de vloer van kelder zag verbalisant 7 vijf (5) verpakkingen (resp. Asepthion, Comchem, Bavistin, Basagran en Sencor) en een spuitflacon Muscel met vermoedelijk verboden bestrijdingsmiddelen staan (...). De bestrijdingsmiddelen zijn tegen een bewijs van ontvangst in beslag genomen. De verpakkingen Asepthion, Comchem en de spuitflacon Muscel zijn voor onderzoek naar de daarin aanwezig werkzame stof, opgestuurd naar het Rikilt te Wageningen.

Uit het ingestelde onderzoek is gebleken, dat deze opgestuurde middelen parathion bevatten (...). Het op bovenomschreven wijze voor handen hebben van dergelijke bestrijdingsmiddelen is in strijd met de voorschriften vervat in de Bestrijdingsmiddelenwet.

Op woensdag, 5 april 2000 omstreeks 19.00 uur is de verdachte gehoord door de verbalisanten 1 en 6 (...). Dit verhoor is abrupt afgebroken vanwege de fysieke gesteldheid van de verdachte (hartproblemen, waarvoor hij op het bureau en in het ziekenhuis te E. is onderzocht)

Tijdens het verhoor is via een confrontatie spiegel de verdachte getoond aan de getuige 1. Deze bevestigt dat dit dezelfde man is, als degene die hij op zaterdag 1 april 2000 omstreeks 15.50 uur in het veld nabij het O-bos Noord te (...), heeft gezien"

E. Reactie verzoekers

Bij brief van 4 september 2002 deelden verzoekers, in reactie op het standpunt van de korpsbeheerder en de informatie van die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit naar voren heeft gebracht, onder meer het volgende mee:

"Wij zijn het niet eens met de zienswijze van de toenmalige minister Brinkhorst. Ambtenaren van de AID waren de gangmakers en niet de politie, met name K. de boswachter en S. beiden onbezoldigd ambtenaar van de AID en S. gemakshalve agentvrijwilliger, en de door K. aangestelde X. (getuige 1)

Op zondag 2 april 2000 was het de AID in de vorm van S., M. en St. met assistentie van twee agenten van politie, die ons tijdens de zondagsmeditatie lastig hebben gevallen. Van deze handelingen van AID zien wij in de brief van Brinkhorst niets weer. De verdachtmaking (feiten of omstandigheden) moeten niet voorgelegd worden aan de regiopolitie te E. maar aan de AID.

Ten opzichte van 5 april 2000 is het toch waanzinnig dat S. als onbekwaam vrijwilliger voorop loopt en leiding neemt, terwijl er een hoofdinspecteur van politie Sc. erbij aanwezig was. De AID heeft weer het voortouw genomen, door S., V. die ook in de keuken kwam, en M. en St. die bij ons achter het huis waren, en niet in hun auto aan de openbare weg zoals in proces-verbaal gesteld wordt. De AID-er K. en zijn aangestelde compagnon X zijn meer dan normaal ijverig geweest, ze hebben zelfs geprobeerd om getuige 3 Y, die bekend stond als de waanzinnige dorpsgek een verklaring af te laten leggen bij de politie. Het was er om te doen om er iemand in te luizen, die totaal onschuldig was in de persoon G1 die daar heeft gelopen te revalideren, met zijn kleine hondje (...) in zijn eigen revier, waartoe hij volledig gerechtigd was.

Wij zouden graag zien, dat de genoemde ambtenaren onder ede kwamen te staan, gezien hun leugenachtige verklaringen, om elkander uit de wind te houden, en de gebruikte gekleurde en suggestieve verklaringen.

Volgens ons is er nog een rancune bij de AID van 1984 (...) en kwam de naam G1 goed van pas om als barbertje te laten hangen.

Onze reactie op de brief van de korpsbeheerder A. Ambtelijke verslagen van S. en G. zijn kleurrijk en suggestief inzake de parathion. Wij komen weer de naam S. tegen, waar moet je dat onder plaatsen, is het nu een AID-er of politie, dient in elk geval twee heren, ze kunnen er alle kanten mee op behalve wij.

Dat de verklaring van K., die G1 goed kent via staatsbos en de getuige X leugenachtig zijn, waarom moet getuige 3 de dorpsgek Y dat hard maken.

Wij komen ook hier van de politie van zondag 2 april 2000 niets tegen. Ook van het bevel tot binnentreden van woning komen wij niets tegen, deze was geldig tot 5 april 2000 ongelegitimeerd, zoals geconstateerd is door de klachtencommissie van de politie.

Volgens ons is er na de aanhouding nog een binnentredingsbevel bij gemaakt tot 7 april 2000 om hun optreden te legaliseren. Zij hadden zich veel moeite kunnen besparen, en ons veel ongemak en schade als ze G1 op 3 april 2000 bij het ophalen van zijn jachtakte van het politiebureau te E. hadden aangehouden waarvan ze in kennis waren gesteld, en buiten heterdaad is een doekje voor het bloeden, om hun uit de wind te houden. S. verklaarde ons, dat de gevonden vogels blauw van de parathion waren, waarop G2 antwoordde, dat kan niet van ons zijn, want de parathion die wij vroeger gebruikten in de erwenteelt gaf een witte kleur en geen blauwe.

De verklaring van Sc. is ook kleurrijk en suggestief ten opzichte van de parathion, en de tactische reden ook, voor aanhouding in of nabij zijn woning, om 3 april 2000 te ontkennen toen was G1 op het politiebureau. Nu S. weer agentvrijwilliger is zijn er vijf agenten geweest nl. Sc., W., Wo., J. en S.

De medewerkers van de AID zaten niet in hun auto aan de openbare weg te wachten, zijn achter de boerderij gereden en M. en St. waren buiten de auto, V. was zelfs in de keuken.

Als de operationele verantwoordelijkheid bij Sc. hoofdagent van politie lag, waarom hebben ze S. dan de leiding laten nemen. Evenals de mensen van de AID zouden wij ook deze mensen graag onder ede zien, gezien hun verklaringen. Dan is er nog de vraag waarom W. en Wo. een gezamenlijke verklaring hebben afgelegd, en waarom was W. alleen voor de klachtencommissie van de politie, en de andere twee niet."

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 12, eerste lid:

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen."

Artikel 27, eerste lid:

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een 'ernstig' vermoeden, maar eist wèl dat het vermoeden van schuld (het 'gedaan hebben') moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten 'redelijk' dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar

doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

Artikel 54, eerste lid:

"Ook buiten het geval van ontdekking op heeterdaad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (...) aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen."

Artikel 67, eerste lid:

"Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:

a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld; (...)"

Artikel 124, eerste, tweede en derde lid:

"1. Voor de handhaving der orde ter gelegenheid van ambtsverrichtingen draagt zorg de voorzitter van het college, of de rechter of ambtenaar, die met de leiding dier verrichtingen is belast.

2. Deze neemt de noodige maatregelen opdat die ambtsverrichtingen zonder stoornis zullen kunnen plaatsvinden.

3. Indien daarbij iemand de orde verstoort of op eenigerlei wijze hinderlijk is, kan de betrokken voorzitter, rechter of ambtenaar, na hem zoo noodig te hebben gewaarschuwd, bevelen dat hij zal vertrekken en, ingeval van weigering, hem doen verwijderen en tot den afloop der ambtsverrichtingen in verzekering doen houden."

Tekst & Commentaar op het Wetboek van Strafvordering, onder redactie van C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, vierde druk, aantekening 3 bij artikel 124 Sv:

"**3. Maatregelen.** Drie maatregelen worden concreet genoemd in geval iemand hardnekkig de orde verstoort: het bevel zich te verwijderen; bij weigering de daadwerkelijke verwijdering en zo nodig de inverzekeringstelling tot de afloop der ambtsverrichtingen. In geval van ernstige vrees voor dreigende verstoringen zijn ook preventieve maatregelen toelaatbaar."

2. Bestrijdingsmiddelenwet 1962 en Wet op de economische delicten

In deze zaak wordt gesproken over het bestrijdingsmiddel parathion. Gebruik van dit middel op aas om hiermee opzettelijk roofdieren te vergiftigen is in strijd met artikel 10, eerste lid van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962, juncto artikel 5, tweede lid van die wet.

Artikel 1a, sub 1 van de Wet op de economische delicten (WED) kwalificeert deze gedraging als een economisch delict. Op grond van artikel 6, eerste lid van de WED kan dit delict worden bestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

3. Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (Rome, 4 november 1950)

Artikel 5, tweede lid:

"Een ieder, die gearresteerd is moet onverwijld en in een taal, die hij verstaat, op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht."

Artikel 9, tweede lid van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, gesloten te New York op 19 december 1966 bevat een overeenkomstige bepaling.

Beide verdragen zijn door Nederland geratificeerd.

4. Boeien ten behoeve van vervoer

1. Het boeien van een persoon is het toepassen van een dwangmiddel waardoor inbreuk wordt gemaakt op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam, welk recht artikel 11 van de Grondwet beoogt te waarborgen.

Artikel 15, vierde lid van de Grondwet maakt het mogelijk om personen die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd, te beperken in hun grondrechten, indien de uitoefening van het grondrecht zich niet verdraagt met de vrijheidsbeneming.

Tot het toepassen van enig dwangmiddel door overheidsfunctionarissen mag slechts worden overgegaan indien feiten en omstandigheden dat rechtvaardigen.

2. In artikel 22, eerste lid van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994; Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994) is bepaald dat de ambtenaar een persoon die rechtens van zijn vrijheid beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen.

De leden 2 en 3 van dit artikel luiden als volgt:

"2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

3. In artikel 22 van de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Nota van Toelichting op de Ambtsinstructie is in dit verband opgenomen dat de vraag of het omleggen van handboeien in verband met de veiligheidsrisico's nodig is, afhangt van de omstandigheden die samenhangen met de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin wordt vervoerd en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze, met minder ingrijpende maatregelen (bijvoorbeeld door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant), een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon moet worden gedacht aan het gedrag van de arrestant, mogelijke eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan voor moeilijkheden moest worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor betrokkene was aangehouden.

4. In artikel 23 van de Ambtsinstructie is opgenomen dat de ambtenaar die gebruik heeft gemaakt van handboeien tijdens het vervoer, dit onverwijld schriftelijk aan een meerdere moet melden, onder vermelding van de redenen die tot het gebruik van handboeien hebben geleid.

5. Wet Nationale ombudsman

Artikel 26, tweede lid:

"2. Indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft anders dan ingevolge een wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan, neemt de ombudsman de rechtsgronden waarop die uitspraak steunt of mede steunt, in acht."